

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveys- keskuksissa 2010

Öppenvårdsbesöken inom primärvården på hälsovårdcentralerna 2010

Tarja Vainiola
+358 20 610 7430
tarja.vainiola@thl.fi

Satu Vainikka
+358 20 610 7370
satu.vainikka@thl.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
PL 30 (Mannerheimintie 166, Helsinki)
00271 Helsinki
Puhelin: + 358 20 610 6000
www.thl.fi

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa 2010

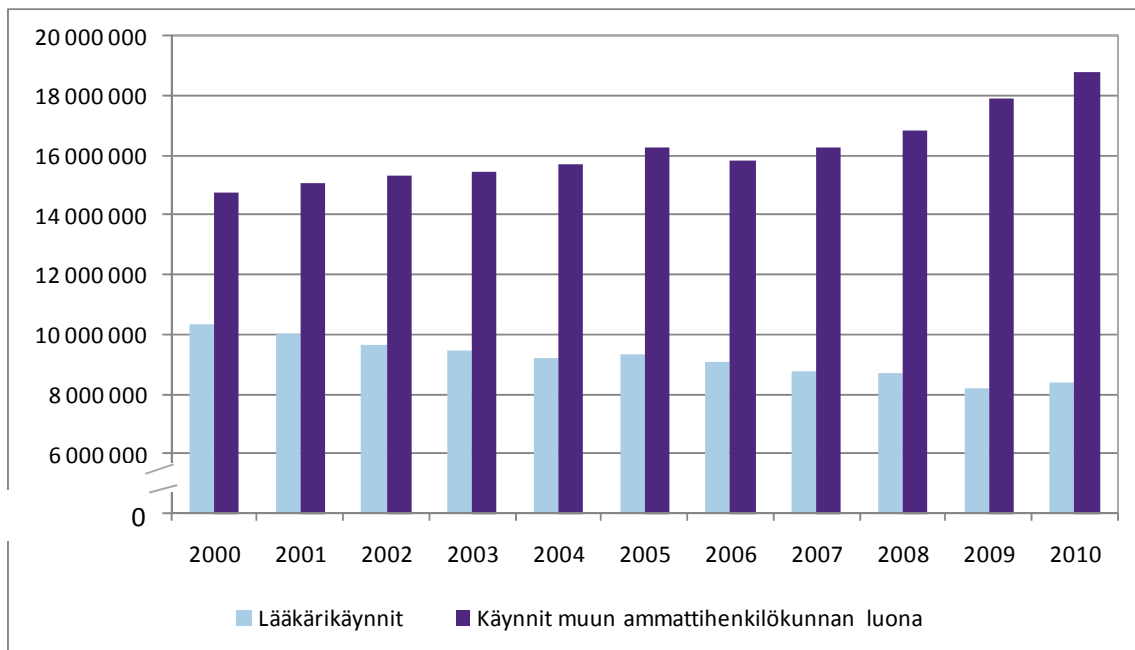
24.10.2010

Perusterveydenhuollon avohoitokäyntien määrä terveyskeskuksissa kasvoi vuonna 2010. Käyntejä oli yli 27 miljoonaa eli neljä prosenttia enemmän kuin edellisenä vuotena. Tämä kasvu tarkoittaa yli miljoonaa käyntiä. Asukasta kohden käyntejä oli 5,1.

Terveyskeskuskäynneistä yhä suurempi osuus kohdistuu muille ammattihenkilöille kuin lääkäreille. Lääkärikäyntien määrä kääntyi vuonna 2010 lievään nousuun koko 2000-luvun ajan jatkuneen laskun jälkeen. Lääkärikäynnit kasvoivat vajaalla 200 000 käynnillä, kuitenkin niitä oli lähes 2 miljoonaa vähemmän kuin vuonna 2000. Samaan ajankohtaan verrattuna muun ammattihenkilökunnan käynnit kasvoivat runsaalla 4 miljoonalla käynnillä. (Kuvio 1.)

Asukasta kohden terveyskeskuskäyntejä oli eniten Länsi- ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen alueilla (5,3). Lääkärikäyntejä asukasta kohden oli kuitenkin eniten Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella (2,0). Vähiten terveyskeskuskäyntejä asukasta kohden oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella (4,9). (Taulukko 3)

Kuvio 1. Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa ammattiryhmittäin vuosina 2000 – 2010

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa palvelumuodoittain 2010

Tässä tilastoraportissa terveyskeskuskäynnit kuvataan koko maan ja aluehallintovirastojen alueiden tasolla. Sairaanhoidopiiri- ja kuntanäkökulmasta tietoja voi tarkastella käyntimäärinä ja väestöön suhteutettuna [tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetissä](#). Palveluntuottaja näkökulmasta tietoja voi tarkastella [palvelumuodoittain](#) ja [lääkärikäyntejä ikäryhmittäin](#) tietokantaraporteissa.

Vuonna 2010 terveyskeskuskäyntejä oli yli 27 miljoonaa. Terveyskeskuskäynnit ovat lisääntyneet yhtäjaksoisesti vuodesta 2006 ja käyntimäärän kasvu on suurentunut vuosittain. Vuoteen 2009 verrattuna kasvua oli yli miljoona käyntiä. Suurin muutos kohdistui kotisairaanhoidon, jonka osuus kasvaneesta käyntimäärästä oli 66,5 %. Kotisairaanhoidon käyntien kasvun lisäksi merkittävää on myös muun ammattihenkilökunnan kuin lääkäreiden käyntien kasvava osuus terveyskeskuskäynneistä. Verratessa lapsiin ja nuoriin kohdistuvien palvelujen vuoden 2010 käyntimääriä vuoden 2009 käyntimääriin tulee huomioida vuoden 2009 H₁N₁-influenssa, joka lisäsi väliaikaisesti erityisesti näihin ikäryhmiin kohdistuvia käyntejä rokotustoiminnan vuoksi. (Taulukko 1.)

Asukasta kohden lääkärikäyntejä oli eniten avosairaanhoidossa ja vähiten kotisairaanhoidossa ja muun ammattihenkilökunnan käyntejä oli eniten lastenneurolassa ja kouluterveydenhuollossa ja vähiten mielenterveyshuollossa. Asiakkaan käydessä samalla käynnillä sekä lääkärin että muun ammattihenkilön luona tilastoidaan vain lääkärikäynti. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa palvelumuodoittain vuonna 2010 ja käyntimäärän muutos verrattuna vuoteen 2009

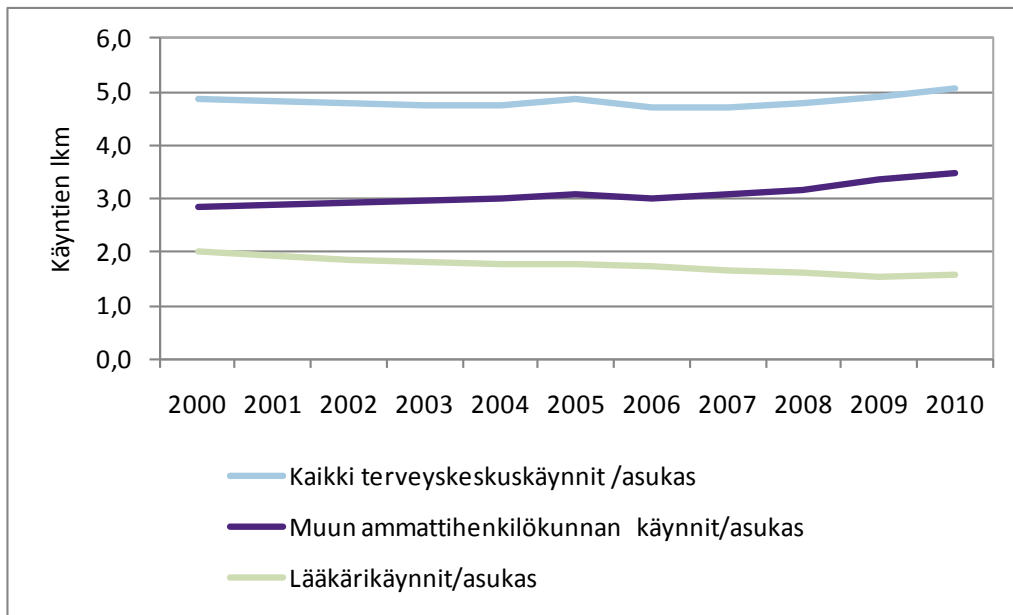
Palveluala	Lääkärikäynnit	Muun ammattihenkilökunnan käynnit	Käynnit yhteensä	Lääkärikäynnit / 1000 asukasta ¹	Muun ammattihenkilökunnan käynnit / 1000 asukasta ¹	Käynnit yhteensä, muutos 2009–2010, %
Äitiysneuvola	202 140	834 263	1 036 403	206	850	0,5
Lastenneuvola	266 935	1 150 221	1 417 156	560	2 412	-5,1
Perhesuunnitteluneuvola	67 214	147 151	214 365	69	150	1,7
Kouluterveydenhuolto	183 767	1 314 122	1 497 889	345	2 467	-7,6
Opiskeluterveydenhuolto ²	54 048	434 200	488 248	82	655	-5,4
Työterveyshuolto	491 295	500 947	992 242	139	141	-1,1
Kotisairaanhoido	44 725	4 972 116	5 016 841	8	925	16,2
Mielenterveyshuolto	98 237	590 719	688 956	18	110	2,0
Fysioterapia	0	1 377 102	1 377 102	0	256	0,9
Avosairaanhoido (muu avohoido)	6 987 462	7 474 757	14 462 219	1 300	1 391	4,0
Yhteensä	8 395 823	18 795 598	27 191 421	1 562	3 497	4,0

1) Väestötietoja laskettaessa on käytetty palvelun kohderyhmään suhteutettuja väestöosuuksia seuraavasti: äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolakäyntejä on verrattu 15–44-vuotiaiden naisten määrään, lastenneuvolakäyntejä 0–7-vuotiaiden määrään, kouluterveydenhuollon käyntejä 7–15-vuotiaiden määrään, opiskeluterveydenhuollon käyntejä 16–25-vuotiaiden määrään ja työterveyshuollon käyntejä 15–64-vuotiaiden määrään. Muissa palveluissa väestötietona on koko maan väestö.

2) Ei sisällä Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön käyntejä

Terveyskeskuskäyntien määrä asukasta kohden on säilynyt vakaana koko vuosikymmenen ajan. Asukasta ja vuosikymmenen loppua kohden lääkärikäynnit vähenivät ja muun ammattihenkilökunnan käynnit lisääntyivät hieman.

Kuvio 2. Lääkärikäynnit ja muun ammattihenkilökunnan käynnit terveyskeskuksissa asukasta kohden vuosina 2000–2010

Äitiysneuvolakäynnit ovat kasvaneet lähes koko 2000-luvun ajan. Verrattuna vuoteen 2001 vuonna 2010 äitiysneuvolakäyntejä oli runsaat 100 000 enemmän, mitä selittänee kasvanut syntyvyys. Vuonna 2009 syntyvyys ylitti ensimmäisen kerran 2000-luvulla 60 000 elävänä syntyneen määrän. Kaikista terveyskeskuskäynneistä äitiysneuvolakäynnit muodostivat 3,8 %.

Lastenneuvolakäynnit vähenivät vuoteen 2009 verrattuna noin 75 000 käynnillä. Niitä oli kuitenkin enemmän kuin 2000-luvun muina vuosina lukuun ottamatta vuotta 2009. Lastenneuvolan lääkärinkäyntien osuus on säilynyt jokseenkin muuttumattomana vuodesta 2001. Lääkärikäyntejä 0–6-vuotiasta väestöstä kohden oli noin 0,6¹. Muun ammattihenkilökunnan käynnit ovat vastaavana ajankohtana samalle väestöryhmälle hieman lisääntyneet, 2,4 käynnistä 2,7 käyntiin. Kaikista terveyskeskuskäynneistä lastenneuvolakäynnit muodostivat 5 %.

Kouluterveydenhuollon käynnit ovat vähentyneet viime vuosina. Verrattuna vuoteen 2009 käyntimäärä väheni runsaalla 100 000 käynnillä ja vuoteen 2008 verrattuna 35 000 käynnillä². Käyntien kokonaismäärän vähenemisestä huolimatta kouluikäisten määrään suhteutettuna kouluterveydenhuollon käyntimäärät ovat pysyneet jokseenkin ennallaan. Lääkärikäyntejä oli noin 0,3¹ ja muun ammattihenkilökunnan käyntejä noin 2,5 7–15-vuotiaita kohden. Kaikista terveyskeskuskäynneistä kouluterveydenhuollonkäynnit muodostivat 5,5 %.

Opiskeluterveydenhuollon käynnit vähenivät vuonna 2010 vajalla 300 000 käynnillä, mutta kasvoivat runsaalla 30 000 käynnillä verrattuna vuoteen 2008². Väestöön suhteutettuna käyntimäärät pysyivät kuitenkin tasaisina ollen 0,7¹ käyntiä 16–25 vuotiasta kohden. Pääosa opiskeluterveydenhuollon käynneistä tehdään muulle ammattihenkilökunnalle (88,9 %) kuin lääkäreille. Kaikista terveyskeskuskäynneistä opiskeluterveydenhuollonkäynnit muodostivat 1,8 %.

Terveyskeskusten tuottamien työterveyshuollon käyntien määrä on vähentynyt yhtäjaksoisesti vuodesta 2006. Vuonna 2010 työterveyshuollonkäyntejä oli lähes 300 000 vähemmän kuin neljä vuotta aikaisemmin. Työterveyshuollon käyntien väheneminen on kohdistunut hieman enemmän lääkärikäynteihin (56,5 %) kuin muun ammattihenkilökunnan käynteihin. Työterveyshuollon käyn-

¹ [Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta](#)

² Kansanterveyslain muutoksesta johtuen lukiolaisten terveydenhuolto siirtyi kouluterveydenhuollosta opiskeluterveydenhuoltoon vuonna 2007, joten vuosi 2008 on ensimmäinen vertailukelpoinen vuosi.

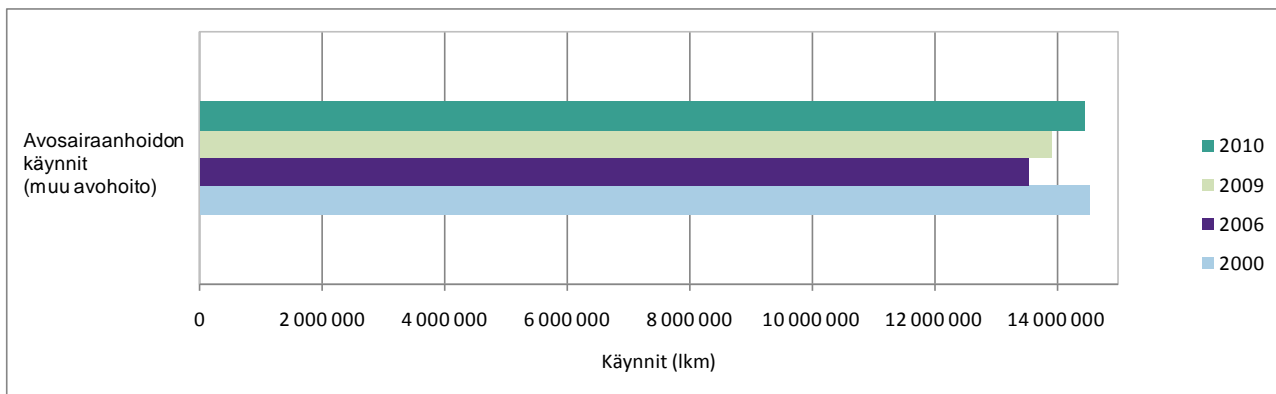
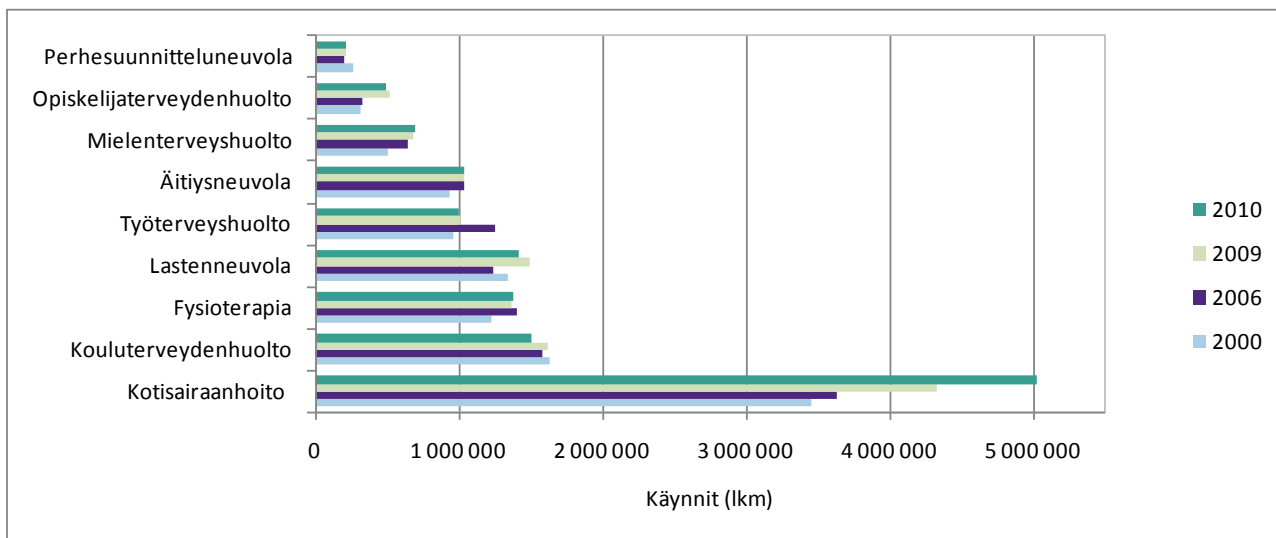
tien vähenemistä selittää palvelun siirtyminen yksityisille yrityksille tai kunnallisille liikelaitoksille. Kaikista terveyskeskuskäynneistä työterveyshuollon käynnit muodostivat 3,6 %.

Mielenterveys- ja päihdetyön käyntimäärät ovat kasvaneet jokseenkin yhtäjaksoisesti vuodesta 2006. Vuonna 2010 käyntejä oli runsaat 40 000 enemmän kuin vuonna 2006 ja runsaat 10 000 enemmän kuin vuonna 2009. Käyntejä oli kuitenkin noin 26 000 vähemmän kuin vuonna 2003, jolloin käyntimäärä oli suurin 2000-luvulla. Käyntimäärien kasvu on pääasiassa kohdistunut muihin ammattihenkilöihin (87 %). Kaikista terveyskeskuskäynneistä mielenterveys- ja päihdetyön käynnit muodostivat 1,8 %.

Kotisairaanhoidon käynneiksi on laskettu käynnit, joiden perusteena on hoito- ja palvelusuunnitelma. Kotisairaanhoidon käyntimäärät ovat kasvaneet yhtäjaksoisesti vuodesta 2006, ja vuonna 2010 kotisairaanhoidon käyntejä oli ensimmäistä kertaa yli viisi miljoonaa ja lähes 700 000 enemmän kuin vuonna 2009. Käyntimäärän kasvu on lähes kokonaan kohdistunut muuhun ammattihenkilökuntaan (99,5 %). Väestöön suhteutettuna kotisairaanhoidon käyntejä asukasta kohden oli 0,9. Kaikista terveyskeskuskäynneistä kotisairaanhoidon käynnit muodostivat 18,5 %. Kotisairaanhoidon kasvanutta käyntimäärää osaltaan selittää se, että osassa kuntia kotipalvelu ja kotisairaanhoido on yhdistetty ja kokonaiskäyntimäärästä on ollut vaikea erottaa kotisairaanhoidon käynnit. Oletettavasti kuitenkin myös kotisairaanhoidon todelliset käyntimäärät ovat viime vuosina kasvaneet.

Avosairaanhoidon (tiedonkeruun muu avohoito) käyntimäärä on kasvanut vuosittain vuodesta 2006. Vuonna 2010 avosairaanhoidon käyntejä oli lähes 14,5 miljoonaa, mikä oli yli 500 000 käyntiä enemmän kuin vuonna 2009. Käyntimäärän kasvusta suurin osa kohdistui muun ammattihenkilökunnan käynteihin (77,8 %). Kaikista terveyskeskuskäynneistä avosairaanhoidon käynnit muodostivat noin 53,2 %. (Kuvio 3.)

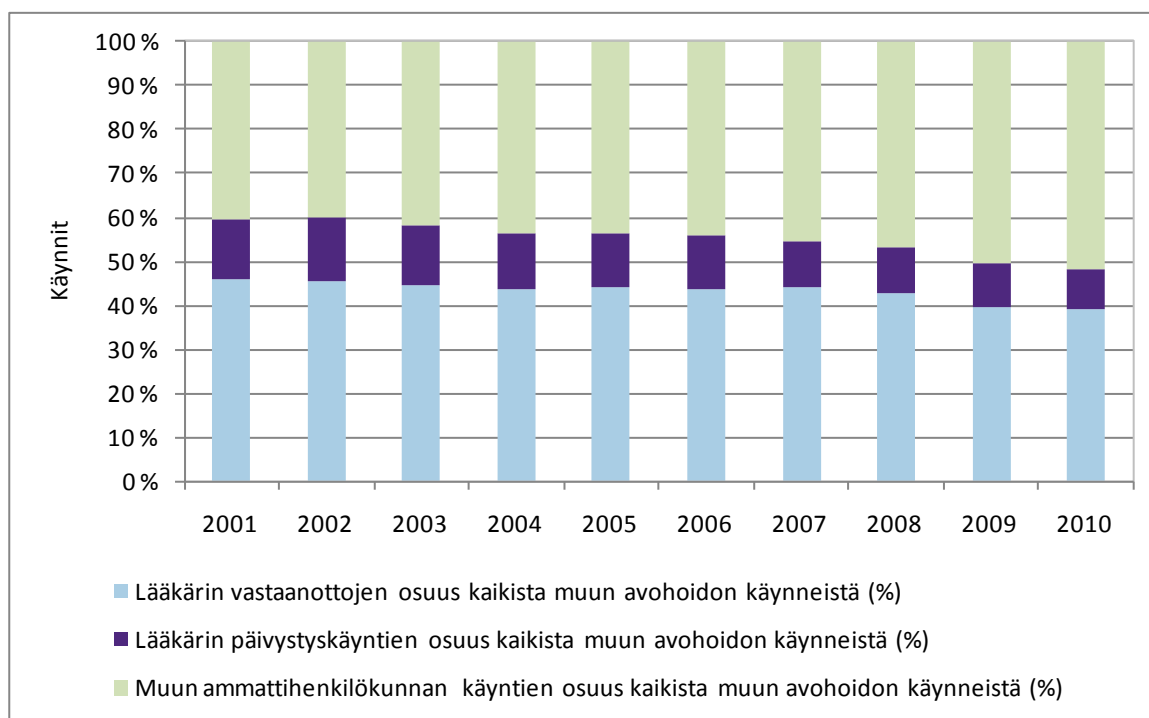
Kuvio 3. Terveyskeskuskäynnit käyntityypin mukaan vuosina 2000, 2006, 2009 ja 2010

Vuonna 2009 terveyskeskusten avosairaanhoidon käynneistä (muu avohoito) muiden ammattihenkilöiden käyntejä oli ensimmäistä kertaa enemmän kuin lääkärikäyntejä. Vuonna 2010 muiden ammattihenkilöiden käyntien määrä suhteessa lääkärikäynteihin kasvoi edelleen ollen 51,7 % kaikista avosairaanhoidon käynneistä.

Terveyskeskusten avosairaanhoidon lääkärikäynneistä päivystyskäyntien osuus on vähentynyt 2000-luvulla. Verrattuna vuoteen 2001 vuonna 2010 lääkärin päivystyskäyntejä oli lähes 700 000 vähemmän. Päivystyskäyntien vähenemistä saattaa selittää päivystyksen järjestäminen alueellisissa yhteispäivystyksissä, joiden tiedot kerätään hoitoilmoitus-tiedonkeruun (Hilmo) yhteydessä. Hilmo-tiedonkeruussa vuonna 2010 perusterveydenhuollon erikoisalalle ilmoitettiin runsaat 200 000 päivystyskäyntiä. Mahdollisesti osa näistä käynneistä puuttuu perusterveydenhuollon tilastosta, mutta lukumäärää ei nykyisen tiedonkeruun pohjalta voida päätellä. Perusterveydenhuollon avohoito terveyskeskuksissa tiedonkeruussa ei kysytä muun ammattihenkilökunnan päivystyskäyntejä, joten niiden kehityksestä ei ole saatavilla tietoa. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Avosairaanhoidon (muun avohoito) terveyskeskuskäyntien jakautuminen (%) lääkärin ja muun ammattihenkilökunnan päivävastaanottoihin ja lääkärin päivystyskäynnteihin vuosina 2001–2010

Kaikista terveyskeskuskäynneistä muun ammattihenkilökunnan käynnit ovat tasaisesti lisääntyneet 2000-luvulla, ja vuonna 2010 käynntejä oli yli neljä miljoonaa enemmän kuin vuonna 2000. Samana ajankohtana lääkärikäyntien määrä on laskenut ja vuonna 2010 lääkärikäynntejä oli lähes kaksi miljoonaa vähemmän kuin vuosikymmenen alussa. Vuonna 2010 asukasta kohden tehtiin 5,1 terveyskeskuskäyntiä, joista lääkärikäyntien osuus oli 1,6 käyntiä. Terveyskeskuskäyntien määrä asukasta kohden oli 2000-luvulla suurin vuonna 2010. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Terveyskeskuskäynnit ja terveyskeskuskäyntien määrä asukasta kohden ammattiryhmittäin vuosina 2000–2010

Vuosi	Lääkärikäynnit	Käynnit muun ammattihenkilökunnan luona	Käynnit yhteensä	Terveyskeskus-käynnit / asukas	Muun ammattihenkilökunnan käynnit/asukas	Lääkärikäynnit /asukas
2000	10 350 203	14 780 280	25 130 483	4,9	2,9	2,0
2001	10 002 715	15 081 313	25 084 028	4,8	2,9	1,9
2002	9 624 200	15 319 293	24 943 493	4,8	2,9	1,8
2003	9 444 252	15 424 472	24 868 724	4,8	3,0	1,8
2004	9 196 743	15 689 833	24 886 576	4,8	3,0	1,8
2005	9 363 661	16 265 880	25 629 541	4,9	3,1	1,8
2006	9 072 828	15 804 191	24 877 019	4,7	3,0	1,7
2007	8 777 433	16 268 093	25 045 526	4,7	3,1	1,7
2008	8 690 257	16 849 613	25 539 870	4,8	3,2	1,6
2009	8 215 345	17 925 817	26 141 162	4,9	3,3	1,5
2010	8 395 823	18 795 598	27 191 421	5,1	3,5	1,6

Perusterveydenhuollon avohoidon terveyskeskuskäynnit aluehallintovirastoittain

Vuonna 2010 eniten terveyskeskuskäyntejä asukasta kohden oli Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen alueilla, joissa molemmissa asukasta kohden oli 5,3 terveyskeskuskäyntiä. Kuitenkin lääkärikäyntejä asukasta kohden oli eniten Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella (2,0). Vähiten terveyskeskuskäyntejä oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella, vaikka käyntimäärät kasvoivatkin voimakkaimmin täällä alueella. Vaikka Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella oli aluehallintovirastojen välisessä vertailussa paljon terveyskeskuskäyntejä, niin terveyskeskuskäyntien määrä oli hiukan vähäisempi kuin edellisellä vuotena. (Taulukko 3.)

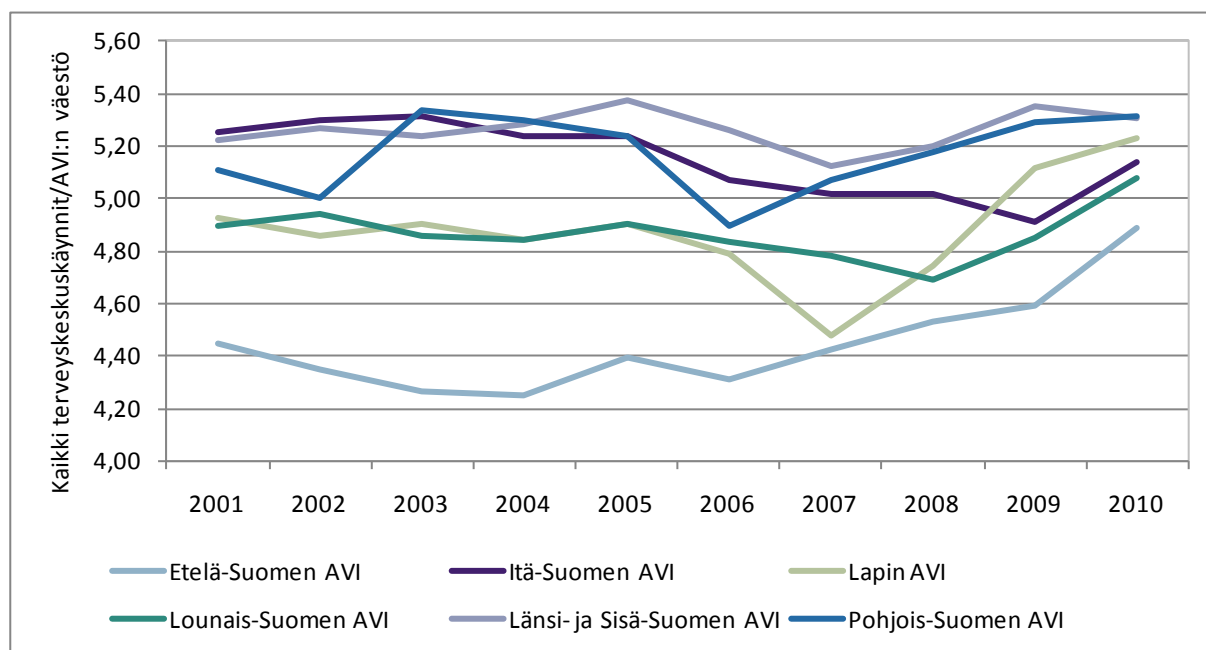
Taulukko 3. Terveyskeskuskäynnit aluehallintovirastoittain³ vuonna 2010 ja käyntimäärien muutos verrattuna vuoteen 2009

Aluehallintovirasto (AVI)	Lääkärikäynnit	Muut ammattihenkilökunnan käynnit	Käynnit yhteensä	Käynnit /asukas	Lääkärikäynnit/asukas	Muutos avohoitokäynneissä 2009–2010, %
Etelä-Suomi	2 951 411	7 927 169	10 878 580	4,9	1,3	7,2
Itä-Suomi	1 110 798	1 812 716	2 923 514	5,1	2,0	4,5
Lappi	300 366	659 705	960 071	5,2	1,6	2,1
Lounais-Suomi	1 170 715	2 346 492	3 517 207	5,1	1,7	5,0
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 141 431	4 236 465	6 377 896	5,3	1,8	-0,3
Pohjois-Suomi	721 102	1 813 051	2 534 153	5,3	1,5	0,9
Yhteensä	8 395 823	18 795 598	27 191 421	5,1	1,6	4,0

Vuodesta 2001 lähtien Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella terveyskeskuskäyntejä asukasta kohden on vuosittain ollut enemmän kuin viisi ja käyntien määrä on säilynyt suhteellisen vakaana. Viime vuosina terveyskeskuskäynnit asukasta kohden ovat kasvaneet eniten Etelä-Suomen, Lapin ja Lounais-Suomen aluehallintovirastojen alueilla. Vuonna 2010 kaikkialla muualla paitsi Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella käyntejä oli yli viisi asukasta kohden. (Kuvio 5)

³ Aluehallintovirastojen alueet on muodostettu vuoden 2010 kuntajaon mukaan.

Kuvio 5. Kaikki terveyskeskuskäynnit asukasta kohden aluehallintovirastoittain³ 2001–2010

Vuonna 2010 terveyskeskuslääkärillä käyneiden asiakkaiden osuus väestöstä oli suurin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella, jossa 67,3 % asukkaista kävi terveyskeskuslääkärin vastaanotolla vähintään yhden kerran. Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella terveyskeskuslääkärin palveluja käyttävien määrä kasvoi eniten, kasvua oli yli 30 000 henkilöä. Terveyskeskuslääkärin asiakkaiden osuus väestöstä laski Lapin ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen alueilla. Väestöön suhteutettuna vähiten terveyskeskuslääkärin asiakkaita oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Terveyskeskusten lääkäreiden asiakkaat aluehallintovirastoittain³ vuosina 2009 ja 2010 ja asiakasmäärän muutos verrattuna vuoteen 2009

Aluehallintovirasto (AVI)	2009 Lääkärin asiakkaita	2009 Asiakkaiden % -osuus AVI:n asukkaista	2010 Lääkärin asiakkaita	2010 Asiakkaiden % -osuus AVI:n asukkaista	Asiakasmäärän muutos 2009–2010, %
Etelä-Suomi	1 162 902	52,6	1 187 475	53,4	2,1
Itä-Suomi	332 680	58,4	337 989	59,5	1,6
Lappi	116 416	63,4	112 886	61,5	-3,0
Lounais-Suomi	425 986	61,7	456 518	66,0	7,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	804 731	67,3	808 525	67,3	0,5
Pohjois-Suomi	301 625	63,5	301 213	63,1	-0,1
Yhteensä	3 144 340	58,8	3 204 606	59,6	1,9

Lääkärikäynnit ja lääkärin asiakkaat ikäryhmittäin terveyskeskuksissa

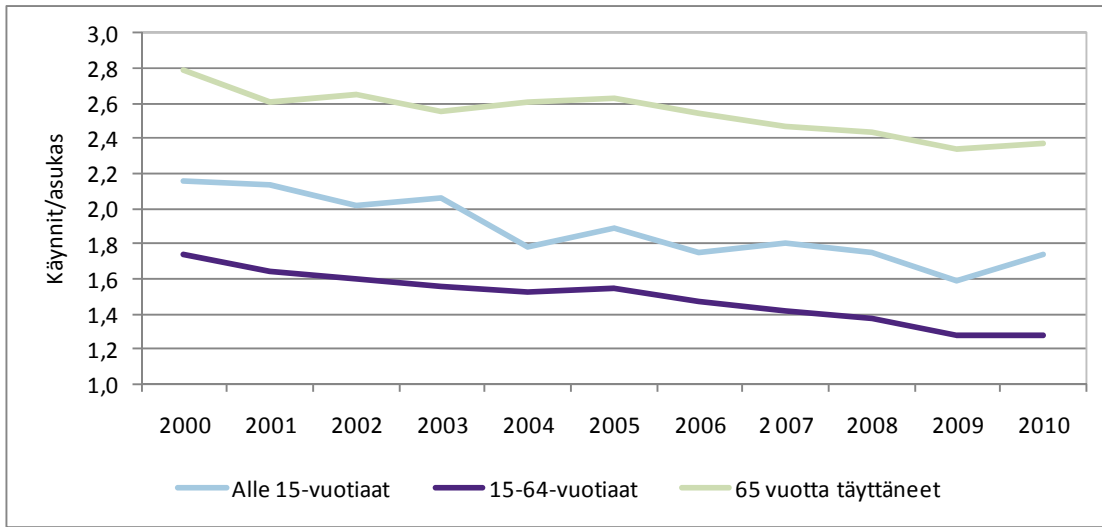
Ikäryhmittäisistä lääkärikäynneistä puuttuu osa, koska kaikki terveyskeskukset eivät pysty tuottamaan käyntimääriä tiedonkeruun ikäryhmien mukaisesti. Lukumääräisesti eniten lääkäripalveluja käyttivät 15–49-vuotiaat. Väestöön suhteutettuna lääkäripalveluiden käyttö oli kuitenkin suurinta yli 85-vuotiailla. Verrattuna vuoteen 2009 lääkärikäynnit kasvoivat vuonna 2010 eniten alle 15-vuotiaiden ikäryhmässä (17,3 %). Myös 75 vuotiaiden ja tätä vanhempien ikäryhmissä lääkärinkäynnit olivat kasvussa. Tämän ikäryhmän osuus kaikista lääkärikäynneistä oli 14,3 %. Verrattuna vuosituhannen alkuun 85 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta kaikkien ikäryhmien lääkärikäynnit ovat vähentyneet. Käynnit ovat vähentyneet erityisesti 15–65-vuotiailla sekä alle vuoden ikäisillä lapsilla. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Terveyskeskusten lääkärikäynnit ja keskimääräiset käyntimäärät asukasta kohti ikäryhmittäin tarkasteltuna vuonna 2010 ja vertailu vuosiin 2009 ja 2000

Ikäryhmä	Lääkärikäynnit 2010	Lääkärikäyntejä / asukas 2010	Lääkärikäyntejä / asukas 2000	Keskimääräinen lääkärikäyntien muutos 2009–2010, %	Keskimääräinen lääkärikäyntejä / asukas muutos 2000–2010, %
Alle 1-vuotiaat	179 739	2,9	4,0	8,2	-27,0
1–6-vuotiaat	799 685	2,2	3,0	7,0	-24,4
7–14-vuotiaat	563 955	1,2	1,4	12,1	-13,9
15–49-vuotiaat	2 935 706	1,2	1,7	-0,6	-27,8
50–64-vuotiaat	1 584 896	1,4	1,8	0,9	-25,6
65–74-vuotiaat	1 039 843	2,1	2,6	-0,2	-21,5
75–84-vuotiaat	871 725	2,5	3,0	1,9	-16,2
85-vuotiaat ja yli	318 807	3,4	2,9	4,0	18,1
Yhteensä	8 294 356	1,5	2,0	2,2	-21,9

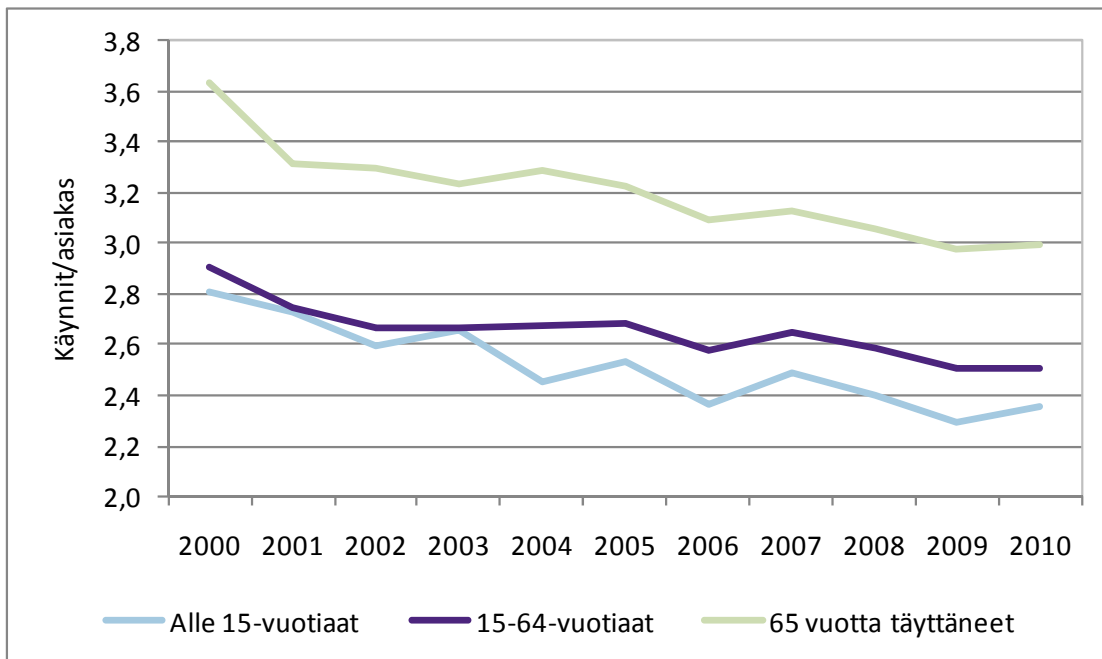
Pidemmän aikavälin tarkastelussa havaitaan, että koko 2000-luvun terveyskeskuskäyntejä oli vähiten työikäisellä väestöllä (15–64 vuotiaat) ja käyntimäärän suunta oli laskeva vuosituhannen loppuun mentäessä. Eniten terveyskeskuskäyntejä oli eläkeikäisellä väestöllä (65 vuotiaat ja vanhemmat), mutta myös tämän ikäryhmän käyntimäärien suunta on ollut laskeva koko 2000-luvun. Alle 15-vuotiaiden ikäryhmässä lääkärikäynneissä on pientä kasvua verrattuna vuoteen 2009, kuitenkin edelleen käyntimäärät ovat selkeästi alhaisemmat kuin 2000-luvun alussa. (Kuvio 6a).

Kuvio 6a. Lääkärikäynnit ikäryhmittäin asukasta kohden terveyskeskuksissa vuosina 2000–2010

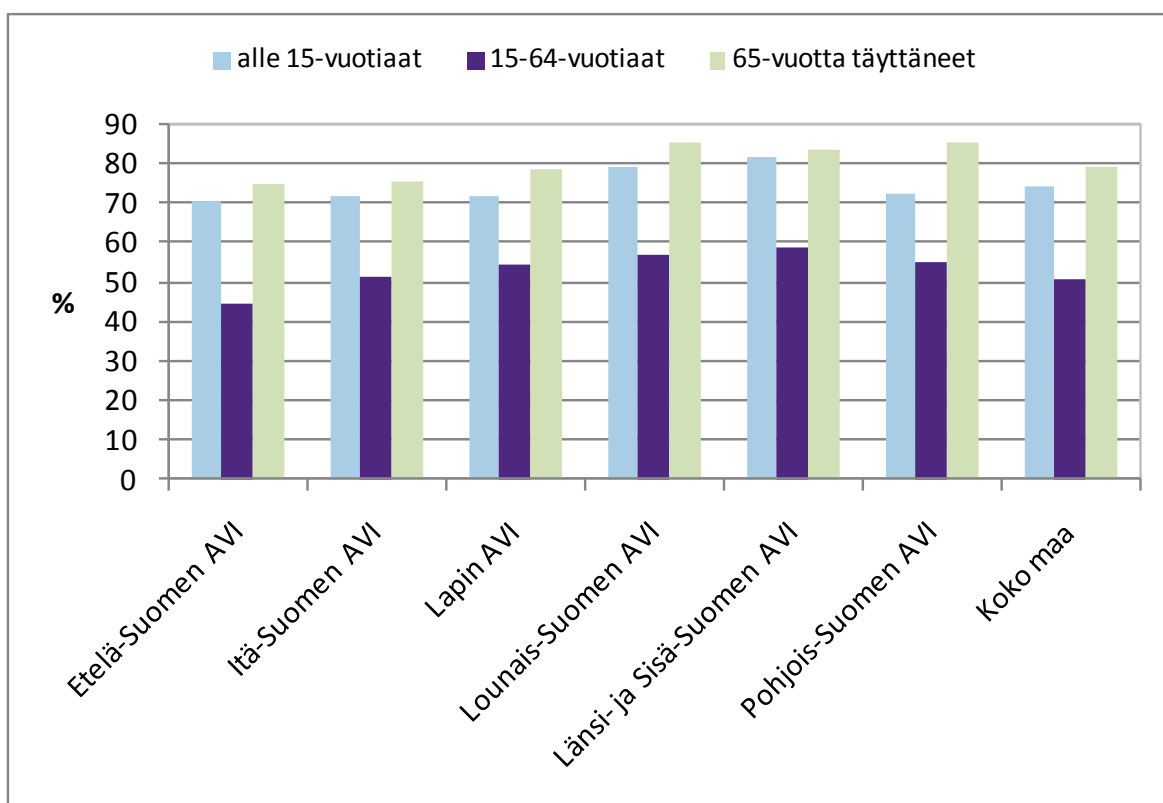
Vuonna 2010 jokaista lääkärin asiakasta kohden oli keskimäärin 2,6 käyntiä. Lääkärin asiakkaista eniten käyntejä koko 2000-luvun oli 65 vuotta täyttäneillä. Enimmillään käyntejä oli vuonna 2000, jolloin käyntejä asiakasta kohden oli 3,6. Vuoteen 2010 mennessä käyntimäärä laski kolmeen. 64-vuotiailla ja sitä nuoremmilla käyntimäärät olivat 2000- luvun alussa jokseenkin samalla tasolla, mutta vuosikymmenen loppua kohden alle 15-vuotiaiden lääkärikäynnit ovat vähentyneet enemmän verrattuna 15 – 64 vuotiaisiin. Vuodesta 2000 vuoteen 2010 lääkärin asiakkaiden käynnit vähenivät 16,3 prosenttia. (Kuvio 6b.)

Kuvio 6b. Asiakkaiden keskimääräinen käyntimäärä lääkärillä ikäryhmittäin 2000–2010

Vuonna 2010 alle 15-vuotiaista terveyskeskuslääkärin asiakkaana oli keskimäärin 73,9 % ikäryhmästä. Tässä ikäryhmässä vähiten terveyskeskuslääkärin asiakkaita oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella (70,2 %) ja eniten Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella (81,8 %). 15–64-vuotiaista terveyskeskuslääkärin asiakkaana oli keskimäärin 50,9 % ikäryhmästä. Vähiten terveyskeskuslääkärin asiakkaita oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella (44,2 %) ja eniten Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella (59,0 %). 65 vuotta täyttäneistä terveyskeskuslääkärin asiakkaana oli keskimäärin 79,0 % ikäryhmästä. Myös tässä ikäryhmässä vähiten terveyskeskuslääkärin asiakkaita oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella (74,8 %). Tästä ikäryhmästä yli 80 % oli terveyskeskuslääkärin asiakkaana Lounais-Suomen, Länsi ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen alueilla. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Terveyskeskuslääkärin asiakkaiden osuus väestöstä (%) ikäryhmän ja aluehallintoviraston mukaan vuonna 2010

Käsitteet ja määritelmät

Asiakkaiden lukumäärä: Asiakkaiden lukumäärä on vuoden aikana lääkäripalveluita käyttäneiden henkilöiden lukumäärä. Yksi asiakas = yksi henkilötunnus.

Avohoitokäynti: Avohoitokäynti on terveydenhoito- tai sairaanhoitokäynti terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolla tai terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama käynti asiakkaan luona. Avohoitokäyntejä ovat erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus-, rokotus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen (esimerkiksi lääkärintodistukset). Tässä tilastossa avohoitokäynteihin ei oteta mukaan laboratorio- ja radiologian yksikköön tehtyjä käyntejä.

Fysioterapiakäynti: Fysioterapiakäynteihin tilastoidaan fysioterapian avohoitokäynnit, jotka sisältävät fysioterapiahenkilöstön tekemää tutkimusta, hoitoa ja neuvontaa. Apuvälineiden luovutus- käynnit lasketaan fysioterapiakäynneiksi, jos niiden aikana jokin em. ehdoista täyttyy.

Kouluterveydenhuollon käynti: Kouluterveydenhuollon terveydenhoito- ja sairaanhoitokäynteihin lasketaan kuuluvaksi myös alle 7 vuotiaana koulunsa aloittaneiden käynnit.

Kotisairaanhoidon käynti: Kotisairaanhoidokäynteihin tilastoidaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan perustuvat kotisairaanhoidokäynnit. Kotihoitoyksiköissä, joissa kotipalvelu ja sairaanhoito on yhdistetty, tilastoinnissa tulisi eritellä kotisairaanhoidokäyntien lukumäärä. Jos kotisairaanhoidon käyntien erittely ei ole mahdollista, kotihoitokäyntien määrästä pyydetään arvioimaan kotisairaanhoidon käyntien lukumäärä. Kotisairaanhoidon yöpartiokäynnit, jotka ostetaan yksityiseltä palvelun tuottajalta, tilastoidaan ostetuiksi käynneiksi. Jos taas yöpartiokäynnin suorittaa terveyskeskuksen oma henkilöstö, se tilastoidaan kunnan/kuntayhtymän itse tuottamaksi kotisairaanhoidon käynneiksi.

Mielenterveyskäynti: Mielenterveyskäynteihin tilastoidaan käynnit, jotka ovat erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon siirtynyttä mielenterveystyötä (mielenterveystoimistot).

Muut avohoitokäynnit: Muut käynnit -kohtaan tilastoidaan kaikessa muussa avohoidon toiminnassa syntyneet käynnit (esimerkiksi lääkäreiden ja hoitajien vastaanottotyö, erityistyöntekijöiden vastaanottotyö ja päihdehuollon vastaanottotyö).

Opiskeluterveydenhuollon käynti: Opiskeluterveydenhuollon käynteihin tilastoidaan Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 1326/2010 17 § opiskelijoiden käynnit. Tilasto sisältää vain terveyskeskusten tuottamat opiskeluterveydenhuollon käynnit.

Perhesuunnitteluneuvolakäynti: Perhesuunnitteluneuvolakäynneiksi tilastoidaan ensisijaisesti ehkäisyneuvolakäynnit.

Työterveyshuollon käynti: Työterveyshuollon käynteihin tilastoidaan työterveyshuoltolain 12 §:n ja 14 §:n mukaiset työnantajalta laskutetut käynnit. Käynteihin tilastoidaan asiakkaiden käynnit terveydenhuollon ammattihenkilöiden luo ja ammattihenkilöiden tekemät käynnit asiakkaan luokse, mutta ei kuitenkaan työpaikkaselvityksiä tai työpaikkakäyntejä.

Linkit tiedonkeruun [ohjeistukseen](#) ja [lomakepohjiin](#).

Koodi	Terveyskeskus	Lisätietoja
90111	Askolan terveyskeskus	Kotisairaanhoidon tiedot puuttuvat, mielenterveys- ja päihdekäyntejä ei erikseen tilastoida
90747	EKSOTE/Lappeenranta	Osa lääkärikäynneistä puuttuu
90124	Espoo	Työterveyshuolto ulkoistettu, kotisairaanhoidon käyntimäärä todellisuutta suurempi
90141	Hangon terveyskeskus	Potilastietojärjestelmä vaihtunut, vuoden 2010 tilastoinnissa käytetään vuoden 2009 asiakas- ja käyntimääriä
90146	Haukipudas	Aiemmasta poiketen päivystyskäynnit ovat käyntimäärässä mukana
90615	Heinolan kaupunki	Vuonna 2009 työterveyshuolto tuotettiin ostopalveluna ja vuonna 2010 omana palvelutuotantona.
90151	Heinävesi	Osa muun ammattihenkilökunnan sairaanhoito ja mielenterveys- ja päihdetyön käynneistä jäänyt tilastojen ulkopuolelle, mikä selittää laskeneet käyntimäärät
90159	Huittisten terveyskeskus	Kotisairaanhoidon käynnit sisältävät myös kotipalvelun käynnit
90635	Hämeenlinna	Käyntimäärien kasvu todellista, sairaanhoitopalveluista ostetut palvelut puuttuvat.
90192	Jyväskylän kaupunki	Käyntimäärissä suuria muutoksia verrattuna vuoteen 2009, selkeää perustetta ei tiedossa
90616	Kangasalan seudun terveyskeskus	Organisatorisia muutoksia. Erityistoimintojen käyntimäärässä saattaa olla virhettä, kotisairaanhoidon käynneissä käytetty vuoden 2009 lukuja
90652	Keski-Pohjanmaan erikoissairaanhoido- ja peruspalvelukuntayhtymä	Tietojärjestelmän vaihto ja lääkäripula vaikuttaneet muuttuneihin käyntimääriin
90249	Kirkkonummen terveyskeskus	Kotisairaanhoidon laskenut käyntimäärä on seurausta täsmennyksestä kirjaamisesta
90252	Kittilän terveyskeskus	Työterveyshuolto ulkoistettu, mikä selittää alentuneet käyntimäärät
90670	Korpilahden-muuramen terveydenhuolto	Kotisairaanhoidon tiedot puuttuvat.
90700	Kouvola seudun terveyskeskus	Työterveyshuollon tiedot puuttuvat
90280	Kuopion kaupungin terveyskeskus	Kuopion ja Tuusniemen ulkokuntalaisten tiedot puuttuvat
90612	Liekasan terveyskeskus	Kotisairaanhoidon tiedot vain osalta vuotta, koska sosiaalitoimen puolelta ei tietoja ole saatu
90647	Oulaisten seudun kansanterveystyö	Lääkäriin käynnit puuttuvat
90749	Peruspalvelu kuntayhtymä Selänne	Kuntayhtymä aloittanut 1.1.2010. Kuntien tilastointikäytännöt eronneet toisistaan ja lisäksi tietojärjestelmän yhtenäistämisellä vaikutusta.
90156	Peruspalvelukeskus Oiva	Käyntimäärien muutokset johtuvat päivystys järjestelyjen muutoksesta, työterveyshuollon yksityistämisestä ja lääkäritilanteesta.
90414	Pietarsaaren yhteistoiminta-alue	Aloittanut 1.1.2010, verrattuna vuoteen 2009 käynti- ja asiakasmäärässä suurehkoa muutosta
90424	Porin perusturvan yhteistoiminta-alue	Aloittanut 1.1.2010, tietojärjestelmän vaihdon vuoksi käytetty vuoden 2009 lukuja
90426	Porvoon kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi	Työterveyshuolto ulkoistettu, mikä selittää alentuneet käyntimäärät
90438	Pyhtään kunta	Kotisairaanhoidon käyntimäärät pienentyneet, koska osan vuotta palvelut tuotettu ostopalveluna
90734	Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	Tietojärjestelmän yhtenäistämisen vuoksi asiakasmäärässä mahdollisesti virheitä, työterveyshuolto ulkoistettu
90251	Sosiaali- ja terveyspalvelukeskus Helli	Asiaksmäärän lasku seurausta vuoden 2009 tietojärjestelmävaihdoksesta, jolloin asiakasmäärä todennäköisesti liian korkea.
90739	Suupohjan peruspalvelu liikelaitos	Kotisairaanhoidon käyntitiedot vuodelta 2010 puuttuvat
90532	Tampereen kaupungin terveyskeskus	Ikäryhmittäiset tiedot puuttuneet. Ikäryhmittäiset käynnit laskettu v. 2009 suhteellisten osuuksien perusteella.
90550	Tuusulan kunta, terveyskeskus	Potilasmäärät puuttuivat
90686	Uudenkaupungin terveyskeskus	Yhteistoiminta-alue aloittanut 1.1.2010, asiakasmäärässä ja saira- ja terveydenhoitokäynneissä suurta muutosta verrattuna vuoteen 2009
90746	Wiitaunioni	Kinnulan tiedot puuttuvat
90748	Ylä-Savon SOTE	Yhteistoiminta-alue aloittanut 1.1.2010, asiakasmäärässä ja käyntimäärissä suurta muutosta verrattuna vuoteen 2009
90607	Ylöjärven terveyskeskus	Kotihoidon käyntimäärässä suurta kasvua

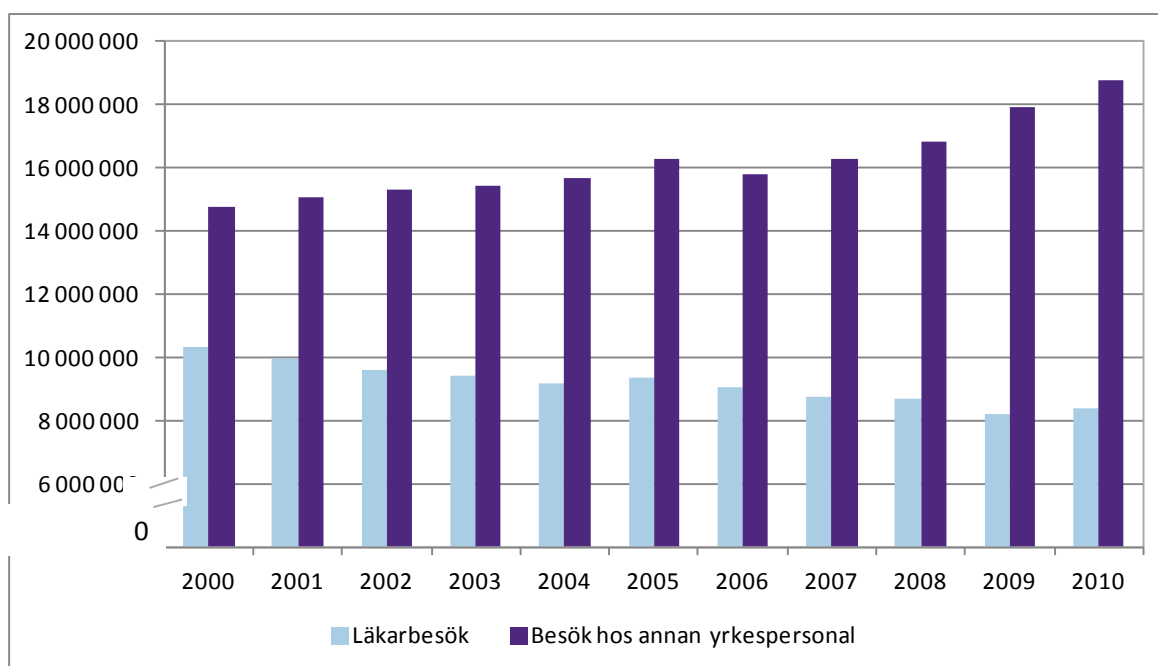
Hälsocentralsbesök inom den öppna primärvården 2010

Antalet hälsocentralsbesök inom den öppna primärvården ökade år 2010 till över 27 miljoner besök, en ökning med fyra procent jämfört med året innan. I absoluta tal innebär detta en ökning på över en miljon besök. Antalet hälsocentralsbesök per invånare uppgick till 5,1 besök/invånare.

Av hälsocentralsbesöken görs en allt större andel hos annan yrkespersonal än läkare. Antalet läkarbesök visade en svag uppgång under 2010 efter att ha minskat under de första nio åren av årtiondet. Antalet läkarbesök ökade med närmare 200 000 besök, men var trots det nästan 2 miljoner mindre än år 2000. Antalet besök hos annan yrkespersonal var drygt 4 miljoner större än år 2000. (Figur 1.)

Antalet hälsocentralsbesök per invånare var störst i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde och i Norra Finlands regionförvaltningsområde (5,3). Antalet läkarbesök per invånare var däremot störst i Östra Finlands regionförvaltningsområde (2,0). Det minsta antalet hälsocentralsbesök per invånare gjordes i Södra Finlands regionförvaltningsområde (4,9). (Tabell 3)

Figur 1. Hälsocentralsbesök inom den öppna primärvården efter yrkesgrupp under åren 2000–2010

Hälsocentralsbesök inom den öppna primärvården efter serviceform 2010

I denna statistikrapport beskrivs hälsocentralsbesöken på landsnivå och på regionförvaltningsområdesnivå. På sjukvårdsdistrikts- och kommunnivå kan uppgifterna granskas i form av besöksmängder och antal besök per invånare i statistik- och indikatorbanken [SOTKANet](#). Med hjälp av databasrapporter kan serviceproducenter analysera fördelningen efter [serviceform](#) och fördelningen av [läkarbesök per åldersgrupp](#).

Under 2010 gjordes mer än 27 miljoner hälsocentralsbesök. Antalet hälsocentralsbesök har ökat oavbrutet sedan 2006 och även tillväxttakten har ökat år för år. Jämfört med år 2009 har antalet besök ökat med över 1 miljon. Den största förändringen noterades för hemsjukvården, som stod för 66,5 procent av ökningen. En annan betydande förändring vid sidan av ökningen av antalet hemsjukvårdsbesök var den ökande andelen hälsocentralsbesök hos annan yrkespersonal än läkare. Då man jämför antalet tjänster riktade till barn och unga under åren 2010 och 2009 bör man beakta att influensapandemin 2009 H₁N₁ medförde en tillfällig ökning av antalet hälsocentralsbesök speciellt inom dessa åldersgrupper på grund av vaccinationsverksamheten. (Tabell 1.)

Antalet läkarbesök per invånare var störst inom öppensjukvården och lägst inom hemsjukvården. Antalet besök hos annan yrkespersonal var störst vid rådgivningsbyråer för barnavård och inom skolhälsovården och lägst inom mentalhälsovården. Om en klient under ett och samma besök besökte både läkare och annan yrkespersonal statistikfördes endast läkarbesöket. (Tabell 1.)

Tabell 1. Hälsocentralsbesök inom den öppna primärvården efter serviceform 2010 och förändringen i antalet besök jämfört med år 2009

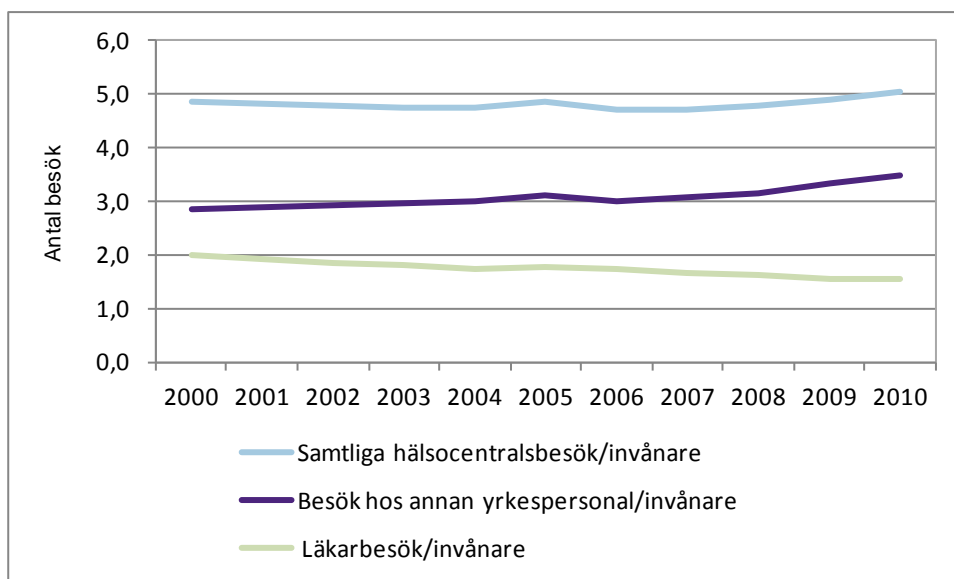
Serviceform	Läkarbesök	Besök hos annan yrkesutbildad personal	Besök sammanlagt	Läkarbesök/1000 invånare ¹	Besök hos annan yrkesutbildad personal/1000 invånare ¹	Besök sammanlagt, förändring 2009–2010, %
Mödrarrådgivningsbyrå	202 140	834 263	1 036 403	206	850	0,5
Rådgivningsbyrå för barnavård	266 935	1 150 221	1 417 156	560	2 412	-5,1
Rådgivningsbyrå för familjeplanering	67 214	147 151	214 365	69	150	1,7
Skolhälsovård	183 767	1 314 122	1 497 889	345	2 467	-7,6
Studerandehälsovård ²	54 048	434 200	488 248	82	655	-5,4
Företagshälsovård	491 295	500 947	992 242	139	141	-1,1
Hemsjukvård	44 725	4 972 116	5 016 841	8	925	16,2
Mentalhälsovård	98 237	590 719	688 956	18	110	2,0
Fysioterapi	0	1 377 102	1 377 102	0	256	0,9
Öppensjukvård (övrig öppenvård)	6 987 462	7 474 757	14 462 219	1 300	1 391	4,0
Sammanlagt	8 395 823	18 795 598	27 191 421	1 562	3 497	4,0

1) Vid beräkningen av befolkningsrelaterade uppgifter har använts målgruppsvägda befolkningsandelar enligt följande: antalet mödrarrådgivnings- och familjeplaneringsrådgivningsbesök relateras till antalet kvinnor i åldrarna 15–44 år, antalet barnrådgivningsbesök till antalet barn i åldern 0–7 år, antalet skolhälsovårdsbesök till antalet barn i åldern 7–15 år, antalet studerandehälsovårdsbesök till antalet ungdomar i åldern 16–25 år och antalet företagshälsovårdsbesök till antalet personer i åldern 15–64 år. För andra serviceformer har som befolkningsuppgift använts hela landets folkmängd.

2) Inkluderar inte besök hos Studenternas hälsovårdsstiftelse

Antalet hälsocentralsbesök per invånare har varit stabilt under hela årtiondet. Antalet läkarbesök per invånare minskade mot slutet av årtiondet, medan antalet besök hos annan yrkespersonal ökade något.

Figur 2. Antal läkarbesök per invånare och antal besök hos annan yrkespersonal per invånare under åren 2000–2010

Mödrarrådgivningsbesöken har ökat under nästan hela årtiondet. År 2010 gjordes över 100 000 fler besök än år 2001, vilket torde förklaras av att nativiteten har ökat. År 2009 översteg antalet levande födda barn 60 000 för första gången under 2000-talet. Mödrarrådgivningsbesöken utgjorde 3,8 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök.

Barnrådgivningsbesöken minskade med cirka 75 000 jämfört med år 2009. Antalet var dock större än under årtiondets övriga år med undantag för år 2009. Antalet läkarbesök som andel av det totala antalet barnrådgivningsbesök har varit i stort sett oförändrat sedan år 2001. Antalet läkarbesök per invånare i åldern 0–6 år uppgick till cirka 0,6¹. Antalet besök hos annan yrkespersonal har under motsvarande period ökat något inom denna befolkningsgrupp, från 2,4 besök till 2,7 besök. Barnrådgivningsbesöken utgjorde 5 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök.

Antalet skolhälsovårdsbesök har minskat under de senaste åren. Jämfört med år 2009 minskade antalet besök med drygt 100 000 och jämfört med år 2008 med 35 000. Trots minskningen av det totala antalet besök har antalet skolhälsovårdsbesök i relation till antalet barn i skolåldern förblivit i stort sett oförändrat. Antalet läkarbesök uppgick till 0,31 och antalet besök hos annan yrkespersonal till cirka 2,5 per invånare i åldern 7–15 år. Skolhälsovårdsbesöken utgjorde 5,5 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök.

Studerandehälsovårdsbesöken minskade 2010 med närmare 300 000 besök, men ökade med drygt 30 000 jämfört med år 2008². Antalet besök per invånare höll sig emellertid på en stabil nivå, 0,71 besök per invånare i åldern 16–25 år. Största delen (88,9 procent) av studerandehälsovårdsbesöken görs hos annan yrkespersonal än läkare. Studerandehälsovårdsbesöken utgjorde 1,8 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök.

¹ [Statsrådets förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga](#)

² Hälsovården för gymnasiestuderande överfördes genom en ändring av folkhälsolagen till studerandehälsovården år 2007. Av denna anledning är år 2008 det första jämförbara året.

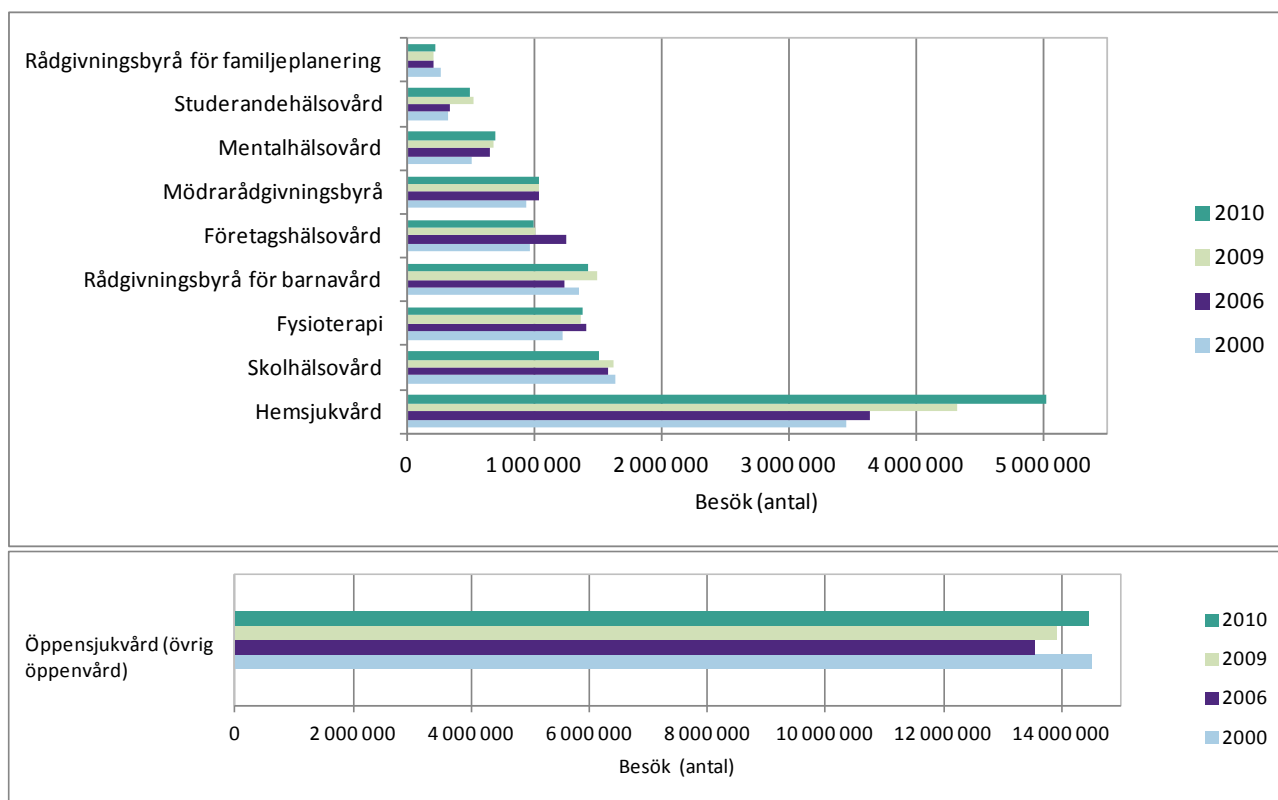
Antalet företagshälsovårdsbesök som producerats av hälsovårdscentralerna har minskat kontinuerligt sedan år 2006. År 2010 var antalet företagshälsovårdsbesök nästan 300 000 mindre än fyra år tidigare. Minskningen av antalet företagshälsovårdsbesök har i något större utsträckning (56,5 procent) gällt läkarbesök än besök hos annan yrkespersonal. Minskningen av antalet företagshälsovårdsbesök förklaras av att servicen lagts ut på entreprenad till privata företag eller kommunala affärsverk. Företagshälsovårdsbesöken utgjorde 3,6 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök.

Antalet mentalhälsovårds- och missbrukarvårdsbesök har ökat mer eller mindre kontinuerligt sedan år 2006. År 2010 var antalet drygt 40 000 större än år 2006 och drygt 10 000 större än år 2009. Antalet besök var dock cirka 26 000 mindre än 2003, då antalet besök var större än under något annat år under årtiondet. Ökningen av antalet besök har i huvudsak gällt besök hos annan yrkespersonal (87 procent). Mentalhälsovårds- och missbrukarvårdsbesöken utgjorde 1,8 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök.

Som hemsjukvårdsbesök räknas besök som baserar sig på en vård- och serviceplan. Antalet hemsjukvårdsbesök har ökat kontinuerligt sedan 2006. År 2010 översteg antalet för första gången fem miljoner besök. Antalet var nästan 700 000 större än år 2009. Ökningen av antalet besök har nästan helt gällt besök hos annan yrkespersonal (99,5 procent). I relation till befolkningmängden uppgick antalet hemsjukvårdsbesök till 0,9 besök per invånare. Hemsjukvårdsbesöken utgjorde 18,5 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök. Det ökade antalet hemsjukvårdsbesök förklaras delvis av att man i en del kommuner har slagit ihop hemtjänsten och hemsjukvården och därför haft vissa svårigheter när det gäller att redovisa för antalet hemsjukvårdsbesök som en separat kategori. Det är emellertid sannolikt att det under de senaste åren även har skett en verklig ökning av antalet hemsjukvårdsbesök.

Antalet öppensjukvårdsbesök (i uppgiftsinsamlingen rapporterade i punkten "övrig öppenvård") har ökat under varje år sedan år 2006. År 2010 uppgick antalet öppensjukvårdsbesök till närmare 14,5 miljoner, vilket var över 500 000 besök mer än år 2009. Ökningen av antalet besök har till största delen gällt besök hos annan yrkespersonal (77,8 procent). Öppensjukvårdsbesöken utgjorde cirka 53,2 procent av det totala antalet hälsocentralsbesök. (Figur 3.)

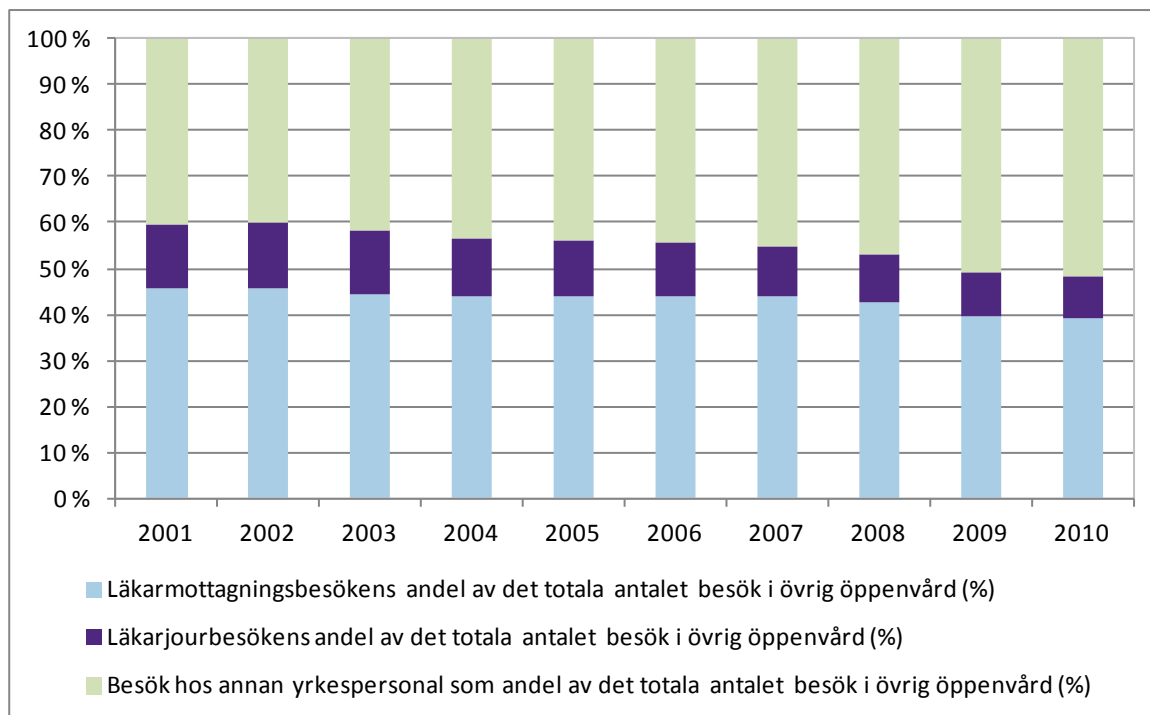
Figur 3. Hälsocentralbesök efter besökstyp under åren 2000, 2006, 2009 och 2010

Antalet besök hos annan yrkespersonal i hälsovårdscentralernas öppensjukvård (övrig öppenvård) översteg antalet läkarbesök första gången år 2009. År 2010 fortsatt antalet besök hos annan yrkespersonal att öka jämfört med antalet läkarbesök och uppgick till 51,7 procent av det totala antalet öppensjukvårdsbesök.

Jourbesökens andel av det totala antalet läkarbesök i hälsovårdscentralernas öppensjukvård har minskat under årtiondet. År 2010 var antalet läkarjourbesök nästan 700 000 mindre än år 2001. En möjlig förklaring till att antalet jourbesök har minskat är att jourverksamheten arrangeras vid regionala samjourer vars uppgifter samlas in i samband med insamlingen av vårdanmälningsuppgifter (Hilmo). Vid Hilmo-uppgiftsinsamlingen inrapporterades drygt 200 000 jourbesök för år 2010. Det är möjligt att en del av dessa besök saknas i primärvårdsstatistiken, men på basis av den nuvarande uppgiftsinsamlingen är det inte möjligt att fastställa hur stort detta antal är. Insamlingen av uppgifter om hälsocentralbesök inom den öppna primärvården innehåller inte någon fråga om jourbesök hos annan yrkespersonal, varför det inte finns tillgång till uppgifter om utvecklingen av denna besökskategori. (Figur 4.)

Figur 4. Hälsocentralbesök i öppensjukvården (övrig öppenvård), fördelat efter dagtidsbesök hos läkare, dagtidsbesök hos annan yrkespersonal och jourbesök hos läkare, åren 2001–2010

Under årtiondets lopp har antalet besök hos annan yrkespersonal på hälsocentralerna ökat stadigt och var år 2010 fyra miljoner högre än år 2000. Under samma period har antalet besök hos läkare minskat och var år 2010 nästan två miljoner mindre än i början av årtiondet. Det totala antalet hälsocentralbesök per invånare år 2010 uppgick till 5,1 besök/invånare, varav 1,6 besök/invånare var läkarbesök. Antalet hälsocentralbesök per invånare var störst år 2010. (Tabell 2.)

Tabell 2. Hälsocentralbesök och antalet hälsocentralbesök per invånare, efter yrkesgrupp åren 2000–2010

År	Läkarbesök	Besök hos annan yrkespersonal	Besök sammanlagt	Hälsocentralbesök/invånare	Besök hos annan yrkespersonal/invånare	Läkarbesök/invånare
2000	10 350 203	14 780 280	25 130 483	4,9	2,9	2,0
2001	10 002 715	15 081 313	25 084 028	4,8	2,9	1,9
2002	9 624 200	15 319 293	24 943 493	4,8	2,9	1,8
2003	9 444 252	15 424 472	24 868 724	4,8	3,0	1,8
2004	9 196 743	15 689 833	24 886 576	4,8	3,0	1,8
2005	9 363 661	16 265 880	25 629 541	4,9	3,1	1,8
2006	9 072 828	15 804 191	24 877 019	4,7	3,0	1,7
2007	8 777 433	16 268 093	25 045 526	4,7	3,1	1,7
2008	8 690 257	16 849 613	25 539 870	4,8	3,2	1,6
2009	8 215 345	17 925 817	26 141 162	4,9	3,3	1,5
2010	8 395 823	18 795 598	27 191 421	5,1	3,5	1,6

Hälsocentralsbesök inom den öppna primärvården fördelade efter regionförvaltningsområde

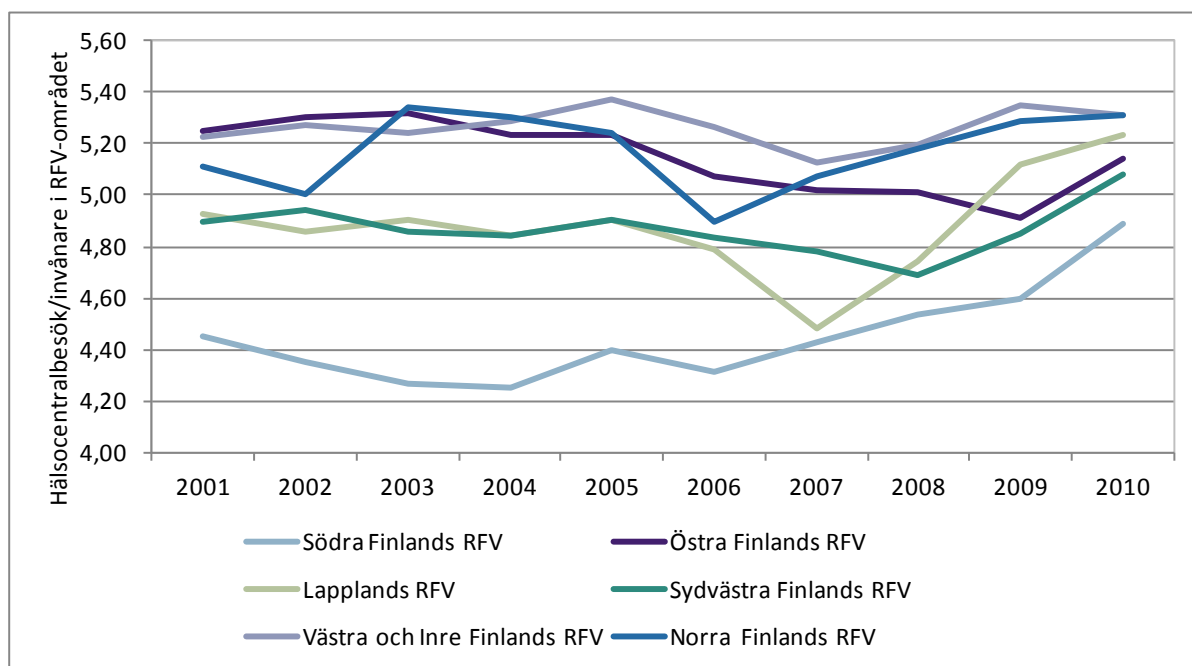
År 2010 var antalet hälsocentralsbesök per invånare störst i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde och i Norra Finlands regionförvaltningsområde (5,3 besök/invånare). Antalet läkarbesök per invånare däremot var störst i Östra Finlands regionförvaltningsområde (2,0 besök/invånare). Antalet hälsocentralsbesök var minst i Södra Finlands regionförvaltningsområde, trots att detta område hade den största ökningen av antalet besök. Antalet hälsocentralsbesök i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde var något mindre än året innan, även om det i jämförelse med andra områden var relativt stort. (Tabell 3.)

Tabell 3. Antal hälsocentralsbesök efter regionförvaltningsområde 2010 och förändringar i antalet besök jämfört med år 2009

Regionförvaltningsverk (RFV)	Läkarbesök	Besök hos annan yrkesutbildad personal	Besök sammanlagt	Besök/invånare	Läkarbesök/invånare	Förändring i antalet öppenvårdsbesök 2009–2010 (%)
Södra Finland	2 951 411	7 927 169	10 878 580	4,9	1,3	7,2
Östra Finland	1 110 798	1 812 716	2 923 514	5,1	2,0	4,5
Lapland	300 366	659 705	960 071	5,2	1,6	2,1
Sydvästra Finland	1 170 715	2 346 492	3 517 207	5,1	1,7	5,0
Västra och Inre Finland	2 141 431	4 236 465	6 377 896	5,3	1,8	-0,3
Norra Finland	721 102	1 813 051	2 534 153	5,3	1,5	0,9
Sammanlagt	8 395 823	18 795 598	27 191 421	5,1	1,6	4,0

Sedan år 2001 har antalet hälsocentralsbesök i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde legat på en relativt stabil nivå på drygt fem besök per invånare. Under de senaste åren har antalet hälsocentralsbesök per invånare ökat mest i Södra Finlands, Lapplands och Västra Finlands regionförvaltningsområden. År 2010 översteg besöksantalet fem besök per invånare i alla regionförvaltningsområden med undantag för Södra Finland regionförvaltningsområde. (Figur 5.)

Figur 5. Hälsocentralbesök per invånare efter regionförvaltningsområde³ 2001–2010

År 2010 var antalet hälsocentralbesök per invånare störst i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde: 67,3 procent av områdets invånare gjorde minst ett besök hos en hälsocentralläkare under året. Den största ökningen av antalet användare av hälsocentralläkartjänster noterades i Sydvästra Finlands regionförvaltningsområde, en ökning på över 30 000. Antalet hälsocentralläkarklienter per invånare minskade i Lapplands regionförvaltningsområde och i Norra Finlands regionförvaltningsområde. I relation till invånarantalet var antalet hälsocentralläkarklienter minst i Södra Finlands regionförvaltningsområde. (Tabell 4.)

Tabell 4. Antal hälsocentralläkarklienter efter regionförvaltningsområde³ under åren 2009 och 2010 och förändringen i antalet klienter jämfört med år 2009

Regionförvaltningsverk (RFV)	2009 Läkarklienter	2009 Klienter i procent av antalet invånare i RFV-området	2010 Läkarklienter	2010 Andelen klienter, i % av antalet invånare i RFV-området	Förändring i antalet klienter 2009–2010, %
Södra Finland	1 162 902	52,6	1 187 475	53,4	2,1
Östra Finland	332 680	58,4	337 989	59,5	1,6
Lappland	116 416	63,4	112 886	61,5	-3,0
Sydvästra Finland	425 986	61,7	456 518	66,0	7,2
Västra och Inre Finland	804 731	67,3	808 525	67,3	0,5
Norra Finland	301 625	63,5	301 213	63,1	-0,1
Sammanlagt	3 144 340	58,8	3 204 606	59,6	1,9

³ Regionförvaltningsområdena bildades på basis av 2010 års kommunindelning.

Läkarbesök och läkarklienter efter åldersgrupp

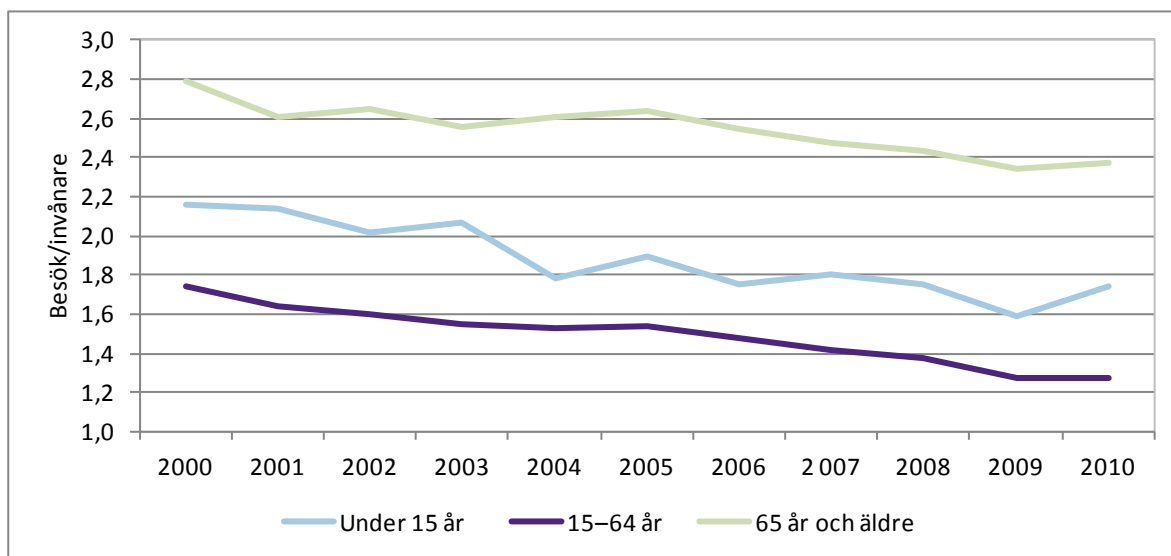
Den åldersgruppsfördelade läkarbesöksstatistiken är inte fullständig, eftersom alla hälsovårdscentraler inte kan producera uppgifter om antalet besök fördelade efter åldersgrupp. Antalsmässigt mest läkartjänster använde personer i åldrarna 15–49 år. Ställt i relation till befolkningens mängd var användningen av läkartjänster emellertid störst i åldersgruppen 85 år och äldre. Jämfört med år 2009 ökade antalet läkarbesök år 2010 mest i åldersgruppen under 15 år (17,3 procent). Även i åldersgruppen 75 år och äldre sågs en ökning. Denna åldersgrupps andel av alla läkarbesök var 14,3 procent. Jämfört med början av årtiondet hade det skett en minskning av antalet läkarbesök inom alla åldersgrupper utom i åldersgruppen 85 år och äldre. Antalet besök hade minskat speciellt inom åldersgrupperna 15–65 och bland barn i åldern under ett år. (Tabell 5.)

Tabell 5. Läkarbesök på hälsovårdscentraler och genomsnittligt antal besök per invånare efter åldersgrupp under 2010 och jämfört med åren 2009 och 2000

Åldersgrupp	Läkarbesök 2010	Läkarbesök/invånare 2010	Läkarbesök/invånare 2000	Genomsnittlig förändring i antalet läkarbesök 2009–2010, %	Genomsnittlig förändring i antalet läkarbesök/invånare 2000–2010, %
Under 1 år	179 739	2,9	4,0	8,2	-27,0
1–6 år	799 685	2,2	3,0	7,0	-24,4
7–14 år	563 955	1,2	1,4	12,1	-13,9
15–49 år	2 935 706	1,2	1,7	-0,6	-27,8
50–64 år	1 584 896	1,4	1,8	0,9	-25,6
65–74 år	1 039 843	2,1	2,6	-0,2	-21,5
75–84 år	871 725	2,5	3,0	1,9	-16,2
85 år och äldre	318 807	3,4	2,9	4,0	18,1
Sammanlagt	8 294 356	1,5	2,0	2,2	-21,9

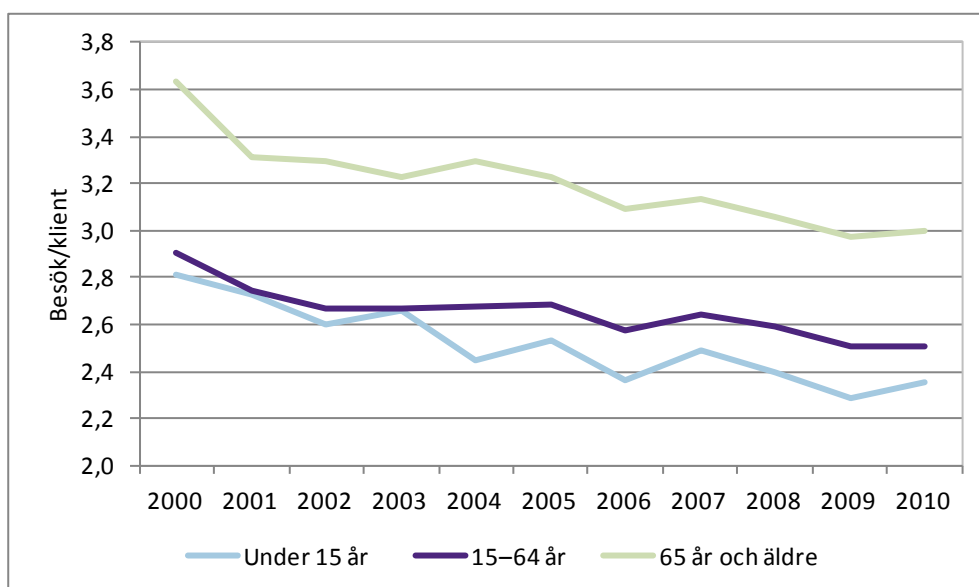
Sett i ett längre perspektiv konstaterar man att antalet hälsocentralbesök under årtiondet var minst i de yrkesaktiva åldersgrupperna (15–64 år) och att antalet besök minskade mot slutet av årtiondet. Det största antalet hälsocentralbesök noterades för befolkningen i pensionsåldern (65 år och äldre), men också i denna åldersgrupp har antalet besök minskat under hela årtiondet. I åldersgruppen under 15 år noteras en liten ökning i antalet läkarbesök jämfört med år 2009, men antalet läkarbesök är fortfarande klart mindre än i början av årtiondet. (Figur 6a).

Figur 6a. Antal läkarbesök på hälsocentral per invånare, efter åldersgrupp under åren 2000–2010

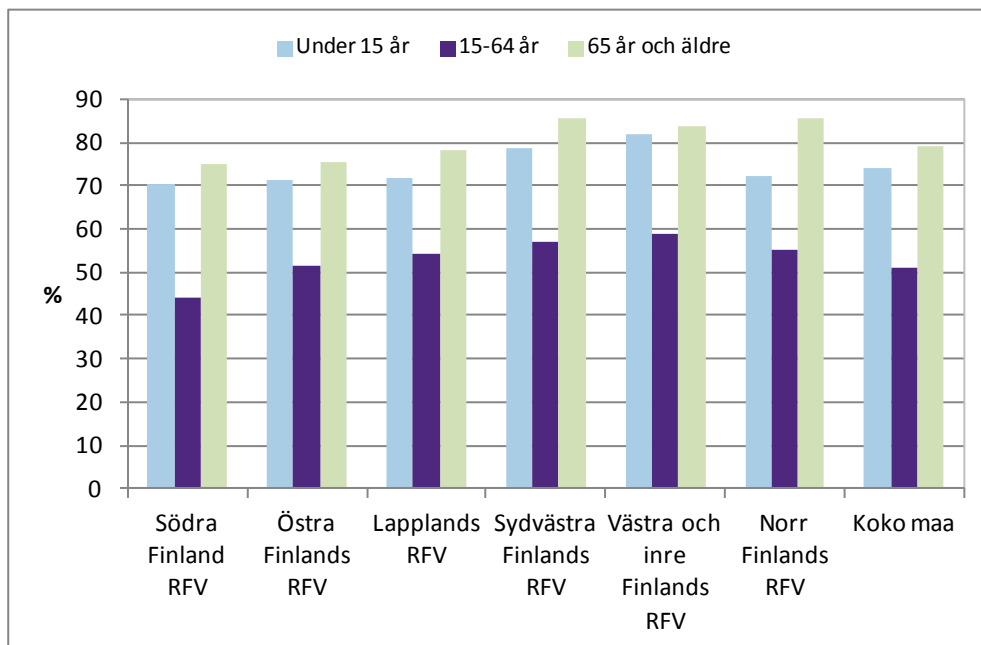
År 2010 gjorde varje läkarklient i genomsnitt 2,6 läkarbesök. Antalet läkarbesök per klient var störst i åldersgruppen 65 år och äldre under hela årtiondet, och uppgick som mest till 3,6 år 2000. År 2010 hade antalet besök minskat till tre. I början av årtiondet var antalet besök inom alla åldersgrupper upp till 64 år ungefär på samma nivå, men mot slutet av årtiondet hade antalet läkarbesök minskat mer i åldersgruppen under 15 år än i åldersgruppen 15–64 år. Från år 2000 till år 2010 minskade antalet läkarbesök per klient med 16,3 procent. (Figur 6b.)

Figur 6b. Genomsnittligt antal läkarbesök per klient, efter åldersgrupp under åren 2000–2010

År 2010 uppgick andelen hälsocentralläkarklienter i åldersgruppen under 15 år till 73,9 procent. Andelen hälsocentralläkarklienter i denna åldersgrupp var minst i Södra Finlands regionförvaltningsområde (70,2 procent) och störst i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde (81,8 procent). I åldersgruppen 15–64 uppgick andelen hälsocentralläkarklienter till 50,9 procent i genomsnitt. Andelen var minst i Södra Finlands regionförvaltningsområde (44,2 procent) och störst i Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde (59,0 procent). I åldersgruppen 65 år och äldre var i genomsnitt 79,0 procent hälsocentralläkarklienter. Även i denna åldersgrupp var andelen minst i Södra Finlands regionförvaltningsområde (74,8 procent). Av denna åldersgrupp var över 80 procent hälsocentralläkarklienter i Sydvästra Finlands, Västra och Inre Finlands och Norra Finlands regionförvaltningsområden. (Figur 7.)

Figur 7. Andel invånare som var klienter hos hälsocentralsläkare (%), efter åldersgrupp och regionförvaltningsområde år 2010

Begrepp och definitioner

Antal klienter: Antalet klienter anger antalet personer som använt läkartjänster under året. En klient = en personbeteckning.

Öppenvårdsbesök: Som öppenvårdsbesök statistikförs mottagningsbesök hos yrkesutbildad hälso- och sjukvårdspersonal samt besök hos klient som utförts av yrkesutbildad hälso- och sjukvårdspersonal. Till öppenvårdsbesök räknas olika slags mottagningsbesök, hälsoundersöknings-, vaccinerings- och screeningbesök och besök för utredning av hälsotillstånd (t.ex. läkarintyg). Till öppenvårdsbesök räknas i denna statistik inte besök på laboratorie- eller radiologienhet.

Fysioterapibesök: Som fysioterapibesök statistikförs öppenvårdsbesök för fysioterapeutisk undersökning, behandling eller rådgivning utförd av fysioterapipersonal. Besök för hjälpmedelsöverlåtelse räknas som fysioterapibesök, om något av de ovan nämnda kriterierna uppfylls under besöket.

Skolhälsovårdsbesök: Till hälso- och sjukvårdsbesök inom skolhälsovården räknas också besök av elever som har börjat skolan innan de har fyllt 7 år.

Hemsjukvårdsbesök: Som hemsjukvårdsbesök statistikförs hemsjukvårdsbesök som baserar sig på en vård- och serviceplan. I hemvårdsenheter med samordnad hemservice och hemsjukvård bör antalet hemsjukvårdsbesök specificeras i statistiken. Om detta inte är möjligt, bör uppgiftslämnaren göra en uppskattning av hur många av hemvårdsbesöken som är hemsjukvårdsbesök. Nattpatrullbesök inom hemsjukvården som köps av en privat serviceproducent statistikförs som köpta besök. Nattpatrullbesök som utförs av hälsovårdscentralens egen personal statistikförs som hemsjukvårdsbesök som kommunen/samkommunen själv har producerat.

Mentalhälsovårdsbesök: Som mentalhälsovårdsbesök statistikförs besök inom verksamheter som hör till det mentalvårdsarbete (mentalvårdsbyråverksamheten) som har överförts från den specialiserade sjukvården till primärvården.

Övriga öppenvårdsbesök: I punkten "Övriga besök" statistikförs besök inom alla andra former av öppenvårdsverksamhet (t.ex. läkares och sjukskötares mottagningsarbete, specialarbetares mottagningsarbete och mottagningsarbete inom missbrukarvården).

Studerandehälsovårdsbesök: Som studerandehälsovårdsbesök statistikförs sådana besök av studerande som avses 17 § i Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Statistiken omfattar endast studerandehälsovårdsbesök som producerats av hälsovårdscentralen.

Besök på rådgivningsbyrå för familjeplanering: Som besök på rådgivningsbyrå för familjeplanering statistikförs i första hand besök för preventionsrådgivning.

Företagshälsovårdsbesök: Som företagshälsovårdsbesök statistikförs sådana besök enligt företagshälsovårdslagens 12 och 14 § för vilka arbetsgivaren faktureras. Som besök statistikförs besök som klienter gör hos yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt besök som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården gör hos klienter, dock inte arbetsplatsutredningar eller arbetsplatsbesök.

Länkar till [anvisningar](#) och [blanketter](#) för uppgiftsinsamling.

Koodi	Hälsövärdscentral	Tilläggsuppgifter
90111	Askola hälsövärdscentral	Uppgifter om hemsjukvården saknas, mentalhälsövärd- och missbrukarvårdsbesök statistikförs under samma rubrik
90747	Södra Karelen social- och hälsövärdssamkommun EKSOTE/Villmanstrand	En del av läkarbesöken saknas
90124	Esbo	Företagshälsövärderna har utlokaliseras, hemsjukvårdsbesökens antal är större än i verkligheten
90141	Hangö hälsövärdscentral	Byte av patientjournalssystem, i statistiken för 2010 används 2009 års klient- och besöksantal
90146	Haukipudas	I motsats till tidigare upptar antalet besök även jourbesök
90615	Heinola stad	Under 2009 producerades företagshälsövärdstjänsterna som köpta tjänster och under 2010 som egen tjänsteproduktion.
90151	Heinävesi	En del av de sjukvårds- samt mentalhälsövärd- och missbrukarvårdsbesök som gjorts hos annan yrkespersonal har inte statistikförts, vilket förklarar de minskade besöksantalen
90159	Vittis hälsövärdscentral	Antalet hemsjukvårdsbesök inkluderar även hemtjänstbesök
90635	Tavastehus	Ökningen av besöksantalen är verklig, uppgifter om antalet köpta sjukvårdstjänster saknas
90192	Jyväskylä stad	Stora förändringar i besöksantalen jämfört med 2009, ingen entydig förklaring
90616	Kangasala regionens hälsövärdscentral	Organisatoriska förändringar. Besöksstatistiken över specialverksamheter kan innehålla felaktigheter, i statistiken över hemsjukvårdsbesök har använts 2009 års siffror
90652	Mellersta Österbottens samkommun för specialsjukvård och grundservice	Förändringarna i besöksantalen beror på byte av datasystem och läkarbrist
90249	Kyrklätts hälsövärdscentral	Minskningen i antalet hemsjukvårdsbesök beror på noggrannare registreringsrutiner
90252	Kittilä hälsövärdscentral	Företagshälsövärderna har utlokaliseras, vilket förklarar minskningen i besöksantal
90670	Korpilahti-Muurame hälsövärd	Uppgifterna om hemsjukvården saknas.
90700	Kouvolaregionens hälsövärdscentral	Uppgifterna om företagshälsövärderna saknas
90280	Kuopio stads hälsövärdscentral	Uppgifterna om besök av invånare från andra kommuner än Kuopio och Tuusniemi saknas
90612	Lieksa hälsövärdscentral	Uppgifter om hemsjukvården saknas för en del av året, vilket beror på att socialvårdsenheten inte har lämnat de nödvändiga uppgifterna
90647	Oulainenregionens folkhälsoarbete	Uppgifter om antalet läkarbesök saknas
90749	Selänne vård- och omsorgssamkommun	Samkommunen inledde sin verksamhet 1.1.2010. Statistiken påverkas av kommunernas olika statistikföringsrutiner och arbetet med att förenhetliga datasystemet.
90156	Vård- och omsorgscentralen Oiva	Förändringarna i besöksantalen beror på förändringar i jourarrangemangen, privatisering av företagshälsövärderna och läkarsituationen.
90414	Jakobstads samarbetsområde	Inledde sin verksamhet 1.1.2010, relativt stora förändringar i besöks- och klientantal jämfört med 2009
90424	Björneborgs vård- och omsorgssamarbetsområde	Inledde sin verksamhet 1.1.2010. På grund av byte av datasystem har man använt 2009 års siffror
90426	Borgå stad, social- och hälsövärdsvårdsenheten	Företagshälsövärderna har utlokaliseras, vilket förklarar minskningen i besöksantal
90438	Pyttis kommun	Antalet hemsjukvårdsbesök har minskat, eftersom tjänsterna under en del av året har producerats som köpta tjänster
90734	Päijänne-Tavastlands social- och hälsövärdssamkommun	På grund av att datasystemet har förenhetligats kan det finnas fel i klientantalen. Företagshälsövärderna har utlokaliseras
90251	Social- och hälsövärdscentralen Helli	Minskningen av klientantalet är en följd av datasystembytet 2009, då klientantalet troligen var för högt.
90739	Suupohja vård- och omsorgsaffärsverk	Uppgifter om hemsjukvårdsbesök 2010 saknas
90532	Tammerfors stads hälsövärdscentral	Åldersgruppsfördelade uppgifter saknades. Åldersgruppsfördelningen har beräknats på basis av de relativa andelarna för år 2009.
90550	Tuusula kommun, hälsövärdscentralen	Uppgifter om patientantal saknades
90686	Nystads hälsövärdscentral	Samarbetsområdet inledde sin verksamhet 1.1.2010. Stora förändringar i antalet klienter och hälso- och sjukvårdsbesök jämfört med år 2009
90746	Wiitaunioni	Uppgifterna från Kinnula saknas
90748	Övre Savolax social- och hälsövärdssamkommun	Samarbetsområdet inledde sin verksamhet 1.1.2010. Stora förändringar i antalet klienter och besök jämfört med 2009
90607	Ylöjärvi hälsövärdscentral	Stor ökning av antalet hemsjukvårdsbesök

Laatuseloste

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa 2010

Tilastotietojen relevanssi

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa – tilasto perustuu verkkokyselyyn, johon terveyskeskukset vastaavat tilastovuotta seuraavan vuoden keväänä. Kysely suunnataan Manner-Suomen terveyskeskuksille, jotka ilmoittavat tiedot terveyskeskusten kuntajaon mukaisesti. Ulkokuntalaisten terveyskeskuskäynnit raportoidaan terveyskeskuksittain yhteissummuna. Kysely sisältää kysymyksiä terveyskeskuskäyntien lukumäärästä käyntityypeittäin ja ikä- ja ammattiryhmittäin. Ammattiryhmät on jaoteltu lääkäreihin ja muuhun ammattihenkilökuntaan.

Tilastoraportissa tiedot esitetään koko maan tasolla ja aluehallintovirastoittain. Käyntimäärät ilmaistaan todellisina lukuina, suhteutettuna tuhatta asukasta kohti ja prosenttiosuuksina. Lisäksi käyntimäärien muutoksista kerrotaan todellisina lukuina ja prosenttiosuuksina. Tiedot perusterveydenhuollon avohoidon käynneistä ovat saatavilla myös tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetistä ([Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet - etusivu](#)), jossa tietoja on mahdollista tarkastella kuntatasosta alkaen väestöön suhteutettuna ja todellisina lukuina. Lisäksi tietokantaraporteissa ([www.thl.fi/tietokantaraportit](#)) tietoja voi tarkastella palvelumuodoittain, ammattihenkilöittäin ja suhteessa palvelun tuottajaan. Tietokantaraporteissa tiedot ovat saatavissa vuodesta 2001.

Käyntityypeistä on eritelty äitiysneuvolakäynnit, lastenneuvolakäynnit, perhesuunnitteluneuvolakäynnit, kouluterveydenhuollon käynnit, opiskeluterveydenhuollon käynnit, työterveyshuollon käynnit, kotisairaanhoidokäynnit, mielenterveyskäynnit, fysioterapiakäynnit sekä muut avohoitokäynnit. Muut avohoitokäynnit ovat pääasiassa avosairaanhoidokäyntejä. Lääkärikäynnit on jaoteltu ajanvausikäynteihin ja päivystysikäynteihin. Lääkärikäyntien ja lääkärin potilaiden lukumäärä ilmoitetaan ikäryhmittäin. Muun ammattihenkilökunnan käynneistä ei kerätä ikäryhmittäistä tietoa.

Raportti on tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilöille, hallintoviranomaisille, suunnittelijoille ja tutkijoille, joilla on tarve saada mahdollisimman ajantasaista tietoa terveyskeskuskäyntien äärestä Suomessa.

Tilastoraportin tekstiosassa on selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tietojen keruu perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008) ja lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämiskeskuksen tilastotoimesta (409/2001).

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston tiedot perustuvat palveluntuottajien antamiin tietoihin. Perusterveydenhuollon avohoitokäyntitiedot on kerätty kaikista Suomen terveyskeskuksista lukuun ottamatta Ahvenanmaata. Tilaston perusjoukko muodostuu kaikista henkilöistä, jotka ovat käyneet terveyskeskuksen vastaanotolla tilastovuoden aikana. Tiedot tallennetaan sähköiseen tietokantaan. Tilaston kattavuudessa pyritään aina sataan prosenttiin.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

THL:ssa tietoja verrataan edellisen vuoden vastaaviin tietoihin. Jos tilastovuoden vastaukset poikkeavat paljon edellisen tilastovuoden vastauksista, niin vastausten oikeellisuus tarkistetaan tiedonantajilta. Tiedoista löytyneet mahdolliset virheet korjataan lopulliseen tilastoon.

Aikasarjojen vertailtavuutta heikentävät palvelurakenteen muutokset ja kesken vuotta tapahtuneet potilastietojärjestelmien vaihdokset. Potilastietojärjestelmien vaihdot aiheuttavat epätasaisuutta etenkin tietoon asiakasmäärästä. Todennäköisesti lääkärin päivystysikäyntien lukumäärästä puuttuu ainakin osa yhteispäivystysten ja ulkoistettujen päivystysikäyntien määrästä, mikä tulee huomioida päivystysikäyntien määrää ja suuntaa arvioiessa sekä ammattiryhmien välisiä käyntimääriä arvioitaessa. Kotisairaanhoidonkäyntitietojen tilastoinnissa on osalla palveluntuottajista ollut ongelmaa erottaa kotisairaanhoidon ja kotipalvelun käynnit toisistaan, kun palvelut tuottaa sama organisaatio. Tämä tulee huomioida arvioitaessa kotisairaanhoidon kasvanutta käyntimäärää. Työterveyshuollon

palveluja tuotetaan yhä enemmän liikelaitoksissa, joissa kunta voi olla osaomistajana, tai ne tuotetaan ostopalveluna, mikä vaikuttaa tämän tilaston työterveyshuollon käyntimääriin. Lisäksi käyntityyppien käyntimääriä arvioitaessa mahdollisena virhelähteenä tulee huomioida tietojärjestelmiin kirjaamisen täsmällisyys.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa on THL:n kerran vuodessa tuottama tilastoraportti, joka ilmestyy tilastovuotta seuraavan vuoden lokakuussa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tilastoraportti lähetetään terveyskeskusten johtaville lääkäreille ja julkaistaan THL:n verkkosivuilla. Lisäksi tietoja voi tarkastella verkossa tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetissä ja THL:n tietokantaraporteissa.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Perusterveydenhuollon avohoitokäynnit terveyskeskuksissa kerättiin ensimmäisen kerran vuodelta 1972 silloin voimaan astuneen kansanterveyslain perusteella. Tilastotiedot kerättiin terveyskeskussittain vuoteen 1993 asti, mistä lähtien tiedot on kerätty kunnittain.

Tiedonkeruun sisältö on vaihdellut vuosikymmenien aikana. Vuosina 1972–1993 tietosisältö pysyi melko samanlaisena. Tiedonkeruu sisälsi tiedot terveyskeskuksen väestöstä, toiminnasta, kustannuksista, sairaansijoista ja hoitopäivistä, laboratorio- ja röntgentoiminnasta sekä terveyskeskuksen henkilökunnasta. Vuodesta 1980 tietosisältöön lisättiin vielä työajan käyttöä koskevia lukuja sekä tulojen ja menojen erittelyä toimintakohtaisesti. Vuoteen 1993 asti käyntitiedot ilmoitettiin jaoteltuna terveydenhuollon ja sairaanhoidon käynteihin.

Vuonna 1993 tiedonkeruusta poistettiin kustannus-, henkilökunta-, sairaansija- ja vuodeosastohoitotietojen keruu. Terveyskeskukset toimittivat tilastotiedot paperimuodossa Kuntaliittoon, joka vastasi tilastojen keräämisestä ja raportoinnista. Vuodesta 2002 tiedonkeruu siirtyi Stakesille ja samalla tiedonkeruu muuttui sähköiseksi. Stakesin ja KTL:n yhdistyttyä vuoden 2009 alusta, siirtyi tiedonkeruu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vastuulle. Vuoden 2011 alussa on käynnistynyt perusterveydenhuollon avohoidon henkilötasoinen reaaliaikainen sähköinen tiedonkeruu. Tiedonkeruun määritykset löytyvät AvoHilmo 2011 oppaasta. Sähköisen tiedonkeruun kattavuuden ja laadun varmistuttua perusterveydenhuollon avohoidon terveyskeskuskäyntien kyselypohjainen tiedonkeruu lopetetaan. Tilastoraportin käyttämät käsitteet ja määritelmät ovat pysyneet koko ajan samoina.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastoraportti sisältää Manner-Suomen tiedot perusterveydenhuollon avohoitokäynneistä terveyskeskuksissa.

Kvalitetsbeskrivning

Öppenvårdsbesök inom primärvården på hälsovårdscentralerna 2010

Statistikuppgifternas relevans

Statistiken över öppenvårdsbesök inom primärvården på hälsovårdscentralerna baserar sig på en webbenkät som besvaras av hälsovårdscentralerna på våren, året efter statistikåret. Enkäten riktar sig till hälsovårdscentralerna i Fastlandsfinland. Uppgiftsrapporteringen sker enligt hälsovårdscentralernas kommunindelning. Hälsocentralbesök som gjorts av invånare från andra kommuner rapporteras av hälsovårdscentralen som en totalsumma. Enkäten innehåller frågor om antalet hälsocentralbesök fördelade efter besökstyp, klientens åldersgrupp och yrkespersonens yrkesgrupp (läkare eller annan yrkespersonal).

I statistikrapporten har uppgifterna presenterats på landsnivå och efter regionförvaltningsområde. Antalet besök anges både i absoluta tal och relativt per tusen invånare och som procentandelar. Dessutom ges en beskrivning av förändringarna i absoluta tal och procentandelar. Uppgifter om hälsocentralbesök inom den öppna primärvården finns också tillgängliga i statistik- och indikatorbanken SOTKANet ([Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet - etusivu](#)). Uppgifterna redovisas ända ner på kommunnivå och kan granskas både i absoluta tal och i relation till befolkningens mängd. I databasrapporterna ([Tietokantaraportit - THL](#)) kan uppgifterna analyseras efter serviceform, yrkesgrupp och serviceproducent. Databasrapporterna innehåller uppgifter från år 2001 framåt.

Besökstyperna har specificerats som besök på rådgivningsbyråer för mödravård, besök på rådgivningsbyråer för barnavård, besök på rådgivningsbyråer för familjeplanering, skolhälsovårdsbesök, studerandehälsovårdsbesök, företagshälsovårdsbesök, hemsjukvårdsbesök, mentalhälsovårdsbesök, fysioterapibesök samt övriga öppenvårdsbesök. Övriga öppenvårdsbesök är i första hand öppensjukvårdsbesök. Läkarbesöken har indelats i tidsbokade besök och jourbesök. Antalet läkarbesök och antalet patienter per läkare anges åldersgruppsvis. Åldersgruppsuppgifter samlas inte in för besök hos annan yrkesutbildad personal.

Rapporten är avsedd för yrkesutbildade personer i hälso- och sjukvården, förvaltningsmyndigheter, planerare och forskare som behöver möjligast väl uppdaterade uppgifter om antalet hälsocentralbesök i Finland.

De begrepp och definitioner som används i statistikrapporten finns förklarade i rapportens textdel.

Insamlingen av uppgifter baserar sig på bestämmelser i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008) och lagen om statistikväsendet vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (409/2001).

Metodbeskrivning för statistikundersökningen

Statistikuppgifterna grundar sig på de uppgifter som getts av serviceproducenterna. Uppgifterna om öppenvårdsbesök inom primärvården har samlats in från alla hälsovårdscentraler i Finland med undantag av Åland. Statistikpopulationen består av alla personer som har besökt en hälsocentralsmottagning under statistikåret. Uppgifterna registreras i en elektronisk databas. Målsättningen är alltid att statistiken ska ha en täckningsgrad om hundra procent.

Uppgifternas exakthet och tillförlitlighet

Vid THL jämförs uppgifterna med motsvarande uppgifter för året innan. Om uppgifterna avviker mycket från föregående statistikår, kontrolleras svarens riktighet med uppgiftslämnaren. Eventuella fel som påträffas i de preliminära uppgifterna korrigeras i den slutgiltiga statistiken.

Tidsseriernas jämförbarhet försämras av förändringar i servicestrukturen och byten av patientjournalssystem under pågående statistikår. Byte av patientjournalssystem orsakar inexaktheter speciellt i fråga om antalet klienter. I uppgifterna om antalet läkarjourbesök saknas troligen åtminstone en del av samjoursbesöken och de utlokaliserade jourbesöken, vilket bör beaktas vid bedömningen av jourbesökens antal och utvecklingsriktning samt vid bedömningen av besöksfördelningen mellan yrkesgrupperna. Vid statistikföringen av hemsjukvårdsbesök har en del av serviceproducenterna haft problem med redovisningen av hemsjukvårdens och hemtjänstens besök som separata besöksformer när båda tjänsterna produceras av samma organisation. Detta bör beaktas vid bedömningen av det ökade antalet hemsjukvårdsbesök.

Företagshälsovårdstjänster produceras i allt större utsträckning av affärsverk där kommunen kan vara ägare eller delägare, eller i form av köpta tjänster, vilket inverkar på antalet företagshälsovårdsbesök i denna statistik. Vid bedömningen av besökstypsfördelningen bör graden av precision vid inregistreringen i datasystemet beaktas som en möjlig felkälla.

De publicerade uppgifternas aktualitet och punktlighet

Publikationen *Öppenvårdsbesöken inom primärvården på hälsovårdscentralerna* är en statistikrapport som upprättas av THL en gång om året. Rapporten publiceras året efter statistikåret och utkommer i oktober.

Uppgifternas tillgänglighet och transparens/tydlighet

Statistikrapporten skickas till hälsovårdscentralernas chefsläkare och publiceras på THL:s webbplats. Uppgifterna kan även analyseras på webben i statistik- och indikatorbanken SOTKANet och i THL:s databasrapporter.

Uppgifternas jämförbarhet

Det första år för vilket uppgifter om öppenvårdsbesök inom primärvården på hälsovårdscentralerna samlades in var 1972. Uppgiftsinsamlingen baserade sig på folkhälsolagen, som trädde i kraft

samma år. Insamlingen av statistikuppgifter genomfördes hälsocentralsvis fram till år 1993, varefter man övergick till att samla in uppgifterna kommunvis.

Datainnehållet har varierat under de gångna årtiondena, även om det var i stort sett oförändrat under åren 1972–1993. Datainsamlingen omfattade uppgifter om befolkningen inom hälsovårdscentralens område, hälsovårdscentralens verksamhet, kostnader, vårdplatser, vårddygn, laboratorie- och röntgenverksamhet samt personal. År 1980 utvidgades datainnehållet med uppgifter om arbetstidsanvändning och uppgifter om specificering av inkomster och utgifter efter verksamhet. Fram till 1993 rapporterades besöksuppgifterna fördelade efter hälsovårdsbesök och sjukvårdsbesök.

År 1993 upphörde man att samla in uppgifter om kostnader, personal, vårdplatser och slutenvård. Hälsovårdscentralerna lämnade in uppgifterna i pappersform till Kommunförbundet, som ansvarade för sammanställandet och rapporteringen av statistiken. Ansvaret för datainsamlingen övertogs av Stakes 2002 och samtidigt övergick man till elektronisk datainsamling. Vid sammanslagningen av Stakes och Folkhälsoinstitutet i början av år 2009 övergick ansvaret för datainsamlingen till Institutet för hälsa och välfärd (THL). I början av år 2011 började man samla in uppgifter om öppenvårdsbesök inom primärvården elektroniskt i realtid på individnivå. Anvisningar om uppgiftsinsamlingen ingår i handboken AvoHilmo 2011. Den enkätbaserade uppgiftsinsamlingen upphör när man försäkrat sig om den elektroniska uppgiftsinsamlingens täckningsgrad och kvalitet. De begrepp och definitioner som används i statistikrapporten har förblivit oförändrade under hela den tid rapportserien har publicerats.

Tydlighet och konsistens/enhetlighet

Statistikrapporten innehåller uppgifter om öppenvårdsbesök inom primärvården vid hälsovårdscentralerna i Fastlandsfinland.